

ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА ОПШТИНЕ ДОЊИ ЖАБАР

ЗА ПЕРИОД 2024-2028. ГОДИНЕ

2024, Доњи Жабар

САДРЖАЈ

1. ЦИЉ ДОКУМЕНТА	4
2. ОПШТИ УВОД	6
2.1. О општини Доњи Жабар	6
2.2. Демографске карактеристике општине Доњи Жабар	9
2.3. Општинска администрација - структура и овлашћења	10
3. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ	12
3.1. Правни оквир.....	12
3.2. Међународна документа	14
3.3. Кључни принципи	17
4. КОРАЦИ У ИЗРАДИ ДОКУМЕНТА	20
5. АНАЛИЗА ТРЕНУТНОГ СТАЊА	23
5.1. Општи подаци	23
5.2. Анализа података из реализованог истраживања	33
5.4. SWOT анализа - пресек стања	36
6. КЉУЧНИ АКТЕРИ У СПРОВОЂЕЊУ ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ	39
7. ВИЗИЈА И МИСИЈА	41
8. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ	42
8.1. Стратешки циљеви омладинске политике	42
9. ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ И МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ДОКУМЕНТА	59
10. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА	65
11. ЗАКЉУЧАК	69

1. ЦИЉ ДОКУМЕНТА

Општина Доњи Жабар, суочена са изазовима по питању миграција младих и свјесна значаја улагања у младе као покретачку снагу друштва, иницирала је израду стратешког документа који би у фокус ставио младе, њихове потребе и приоритете у друштвеној заједници, као и могућности за унапређење положаја младих на локалном нивоу - Омладинску политику Општине Доњи Жабар.

Општина Доњи Жабар свјесна је значаја свог геостратешког положаја (како на нивоу Републике, тако и регионално), потенцијала за даљи развој и могућности које се додатно нуде кроз процес евроинтеграција и међународну сарадњу уопште, и стога жели да постави адекватан стратешки оквир у коме ће се развијати и спроводити активности за младе, користећи све своје предности и водећи се принципом „са младима за младе“, уз пуно укључивање свих друштвених актера од значаја.

Циљ документа „Омладинска политика Општине Доњи Жабар“ је да анализира тренутно стање у области младих, као изазове и развојне потенцијале Општине који се могу реализовати кроз ову област; фокусира даље дјеловање различитих актера према заједнички дефинисаним приоритетима у области младих; понуди конкретне смјернице за унапређење положаја младих у локалној заједници, уједно се бавећи мјерама за јачање капацитета свих оних који раде са младима - ријечју, да створи предуслове за развој кохерентне свеобухватне политике за младе у чијем су фокусу млади становници Општине Доњи Жабар узраста 15 до 30 година.

„Омладинска политика Општине Доњи Жабар“ представља кључни механизам остваривања, координације и унапређења Општинске политике за младе, којим се ствара подржавајућа средина у којој се иницијативе младих подстичу

и охрабрују, паралелно оснажујући младе за учешће у свим друштвеним процесима од значаја према сопственом избору и афинитетима. Уједно, треба да мотивише и друге секторске политике да у домену свог деловања препознају младе и њихове потребе и потенцијале. Као такав, документ на нивоу заједнице треба да подстакне партнерски однос и понуди платформу за дјеловање у области младих на локалном нивоу.

Осим што садржи анализу стања и потенцијалне смјернице за даље поступање, документ иде и корак даље у настојању да отвори и оснажи општинске структуре за друге изворе финансирања различитих програма и активности који се тичу младих. На тај начин општина показује друштвено одговорно пословање

према средствима са локалног и републичког нивоа, користећи друге доступне могућности да својим проактивним дјеловањем утиче на квантитет и квалитет реализованих активности за младе. Документ стога у једном свом сегменту упућује и на потенцијалне партнере и изворе финансирања у области међународне сарадње, са интенцијом да различити локални актери сагледају улогу и значај међународне сарадње, као и своје мјесто у свим процесима који се одигравају у овој области.

Процес израде постављен је тако да подстакне „осјећај власништва над процесом“ међу свим актерима који ће учествовати у његовој примјени, те се надамо да ће се директно рефлектовати и у ефектима и квалитету остварених резултата.

2. ОПШТИ УВОД

2.1. О општини Доњи Жабар

Општина Доњи Жабар налази се у сјевероисточном дијелу Босне и Херцеговине, у равној Босанској Посавини, ентитету Република Српска (Географска ширина од 44 степена 55 минута до 44 степена и

59 минута, географска дужина од 18 степени 37 минута до 18 степени и 48 минута). Општина Доњи Жабар смјестила се између општина Шамац са западне и Брчког са источне стране, те Орашја на Сави са сјеверне и Пелагићева са јужне стране. Заузима површину од 49 km², што је посебна карактеристика, јер на тако малој површини, за овдашње прилике, успјешно функционише као јединица локалне самоуправе. Садашње име Доњи Жабар добила је измјенама Закона о територијалној организацији Републике Српске од 27. јула 2005. године (због обавезе коју је утврдио Уставни суд БиХ да се називи јединица локалне самоуправе измијене у дијелу којим се помиње суфикс „српски“).

Ову равничарску општину осим Доњег Жабара чине још села Човић Поље, Лончари, дио села Лепнице и Јењића и 1/3 села Оштра Лука. Село Оштра Лука у дијелу који се налази у Републици Српској, као и Јењић, насељено хрватским становништвом, још увијек није у цијелости у систему локалне самоуправе општине Доњи Жабар и поред предузетих мјера од стране локалне власти, како путем надлежног Министарства за локалну управу и самоуправу, тако и путем ОЕБС-а. Грађани тог подручја своја грађанска и друга права и обавезе највећим дијелом остварују у општини Орашје, тј. у другом ентитету - Федерацији БиХ.

Општина Доњи Жабар се успјешно развија, упркос томе што је као самостална јединица локалне самоуправе почела са функционисањем без основне јавне инфраструктуре. Међутим, воља грађана за својом аутономном јединицом локалне самоуправе била је јача од свих недостатака.

Убрзани развој и насељавање, који су засновани највећим дијелом на развоју приватне иницијативе и успјешним привредницима који су од почетка свог рада примјењивали европске стандарде, посебно у аграру и индустрији сточне хране, саобраћају и трговини, као и на традиционално вриједним домаћинствима, у потпуности и суштински оправдавају постојање ове Општине и довољан су разлог да народ овог подручја са осмјехом и оптимизмом гледа у будућност. Уосталом, то показује и доказује чињеница да Буџет Општине Доњи Жабар задовољава у потпуности потребе јавног финансирања, и не само то, већ и омогућује интензивно улагање у изградњу инфраструктуре, путева и друге капиталне инвестиције. Једном ријечју, Општина Доњи има одличну основу за напредовање.

Општина Доњи Жабар је основна територијална јединица у којој грађани остварују локалну самоуправу. Општина обавља послове јединице локалне самоуправе утврђене законом (самостални послови), а може вршити и одређене послове државне управе који се законом пренесу у њену надлежност и за које се додијеле одговарајућа финансијска средства за њихово ефикасно извршавање (пренесени послови).

Прилика општине Доњи Жабар лежи у њеним специфичним природним погодностима - богатство пољопривредним земљиштем, саобраћајно-географска лоцираност и очувана природа (незагађено земљиште, чист ваздух), које су одличан предуслов за производњу најтраженијих сорти ратарских култура, воћа, поврћа и узгој стоке. Улагање и развој у ове дјелатности и секторе је веома добра основа за укупан развој локалне заједнице, што даје прави привредни замајац.

Путна инфраструктура: Општина Доњи Жабар је својеврсна саобраћајна раскрсница (чвориште) магистралних и регионалних путева Тузла-Орашје и Бијељина-Бања Лука. Најзначајнији су магистрални пут: М1 (Тузла-Орашје) - дужина кроз општину Доњи Жабар 5,35 km и регионални пут: Р462а, са укупном дужином од 4,84 km. Локални путеви у општини Доњи Жабар представљени су са 39,09 km, а асфалтни застор је урађен на дужини од 32,32 km. Коначно, постоје некатегорисани, макадамски путеви са укупном дужином од 6,77 km. Стање комплетне путне инфраструктуре је задовољавајуће.

Општина располаже значајном хидрографском мрежом, која се још увијек недовољно и неефикасно користи. Пресјецају је ријечице Толиса и Бријежница, као и бројни

потоци и канали који се уливају у ријеку Саву. На територији општине се налазе два вјештачка језера: у Човић Пољу и у Доњем Жабару.

Овај крај карактерише развијена пољопривредна производња, нарочито ратарско-сточарска, перадарска и производња индустријског биља. Од индустријског биља узгајају се соја и дуван. Поред пољопривреде, развој општине веже се за експлоатација шљунка и пијеска и трговину.

У овој општини налази се језеро Жабар које има веома богат рибљи фонд. На њему се одржавају бројна риболовачка такмичења.

Када је ријеч о образовним могућностима које нуди, тренутно на територији општине Доњи Жабар постоји једна матична основна школа. Основна школа у Доњем Жабару има 2 издвојена одјељења (Човић Поље и Лончари). Основну школу је 2005. године уписало 276 ђака, 2006. године 271 ђака, 2007. године 242 ђака, 2008. године 259 ђака а 2009. године 258 ђака. Још једна позитивна промјена је та што је 2022. године Општина Доњи Жабар купила аутобус који ће се користити за превоз ученика основне школе “Доњи Жабар” на подручју ове општине.

У Општини тренутно не постоји предшколска установа, али по

подацима из 2022. године она је у изградњи, и процес регистрације планиран је за почетак 2024.године.

Туристички потенцијали општине Доњи Жабар: - сеоски туризам - ловно подручје - риболовно подручје у стајаћим водама. Историјски споменици: На територији општине Доњи Жабар није извршено званично евидентирање културно - историјских споменика. Након завршетка грађанског рата у БиХ изграђено је неколико споменика погинулим и жртвама Одбрамбено - отаџбинског рата 1992 - 1995. године (Доњи Жабар, Човић Поље и Лончари). Постоји и извјестан број објеката за које још није извршена одговарајућа процјена историјске вриједности. У сарадњи са Републичким заводом за заштиту културно-историјског наслеђа у наредном периоду потребно је извршити рекогностирање терена како би се дошло до правих података о свим културно-историјским вриједностима на територији општине Доњи Жабар.

Језеро Жабар настало је ископавањем шљунка у периоду од половине шездесетих до краја седамдесетих година прошлог века. Тада је добило коначни изглед који га и данас краси. Комплекс језера заузима површину од 26 ха, од чега је 19 ха под воденим огледалом.

Сваке године се на језеру Жабар одржава традиционално такмичење под називом Вулкан Куп. На језеру се одржавају бројна риболовачка такмичења, што је врло погодно за додатну промоцију општине и њених потенцијала.

Додатно, Доњи Жабар је сједиште фудбалских клубова Младост, Полет и Црвена звијезда. Тренутни број регистрованих спортских клубова износи 3. Такође, у општини постоји и културно умјетничко друштво “Рузмарин”.

У Стратешком плану развоја Општине Доњи Жабар предвиђено је да у скоријој будућности Доњи Жабар постане кључни саобраћајни, комуникациони и дистрибутивни центар Републике Српске и Босне и Херцеговине, са развијеним пратећим услугама и индустријама. Такође се планира

да Доњи Жабар постане културни, образовни, спортски и рекреативни центар региона, те најуређенији и туристички најатрактивнија општина на обали ријеке Босне. С обзиром на све наведено, јасно је да Општина Доњи Жабар има изузетно велики потенцијал за даљи развој, посебно када је реч о унапређењу постојећих услуга и стварању нових које ће бити доступне грађанима, нарочито младима. Да би се искористили сви ови потенцијали и спречио даљи одлазак младих, кључно је да Општина Доњи Жабар усмери своје напоре ка покретању разноврсних пројеката усмерених на различите потребе младих, како у области инфраструктуре, тако и у економском и социјалном контексту, уз непрестано вођење принципа “ништа о младима и за младе без учешћа самих младих”.

2.2. Демографске карактеристике општине Доњи Жабар

До 1992. године подручје Општине Доњи Жабар било је у саставу Општине Орашје. Почетком грађанског рата у БиХ 1992. године, ово подручје које чине села са српским становништвом, издваја се из Општине Орашје и припаја тадашњој Српској Републици Босни и Херцеговини и функционише у саставу Општине Шамац.

Значајан дио становништва Орашја српске националности, одмах по отпочињању ратних сукоба преселио се на садашње подручје Општине Доњи Жабар и поново засновао сопствена домаћинства.

Народна Скупштина Републике Српске, уважавајући вољу грађана овог подручја, на сједници од 21-

22. јула 1993. године формирала је самосталну Српску Општину Орашје, која је под тим називом функционисала до 1997. године, када је промијењен назив у Општина Српско Орашје. Поштујући Одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине бр. У 44/01 од 22. 09. 2004. године, а у складу са Одлуком Уставног суда БиХ бр. У 44/01 од 27.2.2004. године, и уважавајући мишљење Скупштине општине Српско Орашје, Народна Скупштина Републике Српске, на сједници одржаној 27. јула 2005. године доноси Закон о измјенама Закона о територијалној организацији Републике Српске којим, између осталог, мијења назив Општине Српско Орашје у: Општина Доњи Жабар.

Данас, општина обухвата подручје од 49,30 km² и састоји се од четири

мјесне заједнице. Према коначним подацима последњег пописа становништва из 2013. године (објављеним од стране Агенције за статистику Босне и Херцеговине), у насељеном мјесту Доњи Жабар пописано је 3.809 лица.

Етнички састав према попису из 2013. указује да на територији Општине Доњи Жабар живи 72,43% Срба, 0,131% Бошњака, 27,01% Хрвата, као и око 0,079% грађана који се изјашњавају као „остали“ или „неизјашњени“.

Оно што се нажалост мора констатовати је негативни тренд који се односи на број становника - 1991. године исти је процјењен на 6 171, на основу пописа из 2013. године констатовано је да исти износи 3 809 лица.

2.3. Општинска администрација - структура и овлашћења

Општина Доњи Жабар је територијална јединица локалне самоуправе у којој грађани задовољавају своје потребе и учествују у остваривању заједничких и општих интереса, непосредно и посредством демократски изабраних представника. Органи Општине у границама закона регулишу и управљају јавним пословима који се налазе у њиховој надлежности, а у интересу локалног становништва.

Начелник представља и заступа општину Доњи Жабар. Скупштина општине је представнички орган и орган одлучивања и креирања политике општине. Скупштина има 13 одборника који се бирају на непосредним тајним изборима на период од четири године. Из реда одборника бирају се предсједник и потпредсједник Скупштине.

Начелник општине је носилац извршне власти у општини. Он руководи Општинском управом и представља и заступа општину. Бира се на период од четири године, непосредним тајним изборима. Начелник општине има замјеника којег бира Скупштина општине на предлог начелника општине.

На подручју општине Доњи Жабар налазе се 4 мјесне заједнице као облици непосредног учешћа грађана у локалној самоуправи. Тренутно, младих одборника у Скупштини општине Доњи Жабар има два од којих је један и Предсједник Скупштине. У општинској управи запослених млађих радника има триоје, који представљају носећи фактор када се раде акциони планови.

Унутар наведене структуре, не постоје посебне комисије које се баве доделом стипендија нити удружења грађана која су усмерена на младе, као ни организоване неформалне групе младих.

Када говоримо о стратешком оквиру, након истека документа “Стратегије за младе општине Доњи Жабар 2010 - 2014.”, није предузета ревизија постојећег, нити израда новог документа који би нагласио питања младих. Стратегија је имала за циљ стварање услова који ће младим људима олакшати остваривање права да буду активни и преузму

одговорност у креирању сопствене будућности.

Општина Доњи Жабар до сада није донијела планска документа која се односе на младе, што отежава да се на ефикасан и мјерљив начин приступи рјешавању њихових проблема и задовољењу њихових потреба. Иако постоје организоване спортске манифестације (турнири у малом фудбалу и др.) које доприносе заштити здравља младих и његовању здравих стилова живљења код омладине, ипак не постоје активности на планском и систематском усмјеравању и задовољавању потреба младих у другим областима.

3. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

3.1. Правни оквир

Уставни основ за доношење Омладинске политике садржан је у Амандману XXXII, члан 68. тачка 12. Устава Републике Српске, према којој Република уређује и води бригу о дјечи и омладини, и тачки 18. Устава Републике Српске, према којој Република Српска уређује и обезбјеђује друге односе од интереса за Републику у складу са Уставом.

На основу члана 11. Закона о омладинском организовању¹, брига о омладини је од општег интереса за Републику Српску. Општи интерес се остварује уређивањем и стварањем услова за омладинско организовање и бригу о омладини, то јест доношењем и реализацијом утврђеног документа омладинске политике на нивоу Републике и јединица локалне самоуправе.

На основу члана 13. и 14. Закона о омладинском организовању, омладинска политика се доноси на нивоу Републике Српске и јединица локалне самоуправе (ЈЛС) на период од пет година, а на основу усвојене омладинске политике, Република Српска и јединице локалне самоуправе (ЈЛС) доносе акциони план спровођења омладинске политике за период од годину дана.

Омладинска политика представља документ који Република и јединице локалне самоуправе доносе у циљу побољшања положаја и рјешавања утврђених проблема младих у Републици Српској.

Омладинску политику Републике Српске доноси Народна скупштина Републике Српске. Акциони план провођења Омладинске политике

¹ Закон о омладинском организовању, („Службени гласник Републике Српске“, бр. 98/04, 119/08 и 1/12)

Републике Српске доноси Влада Републике Српске на приједлог Министарства.

Омладинска политика Републике Српске² усвојена је за период од 2016. до 2020. године, а Акциони план спровођења Омладинске политике Републике Српске донесен је за 2019. годину.

Одредбом члана 15. Закона о омладинском организовању Републике Српске, прописано је да Омладинску политику и акциони план провођења омладинске политике за подручје јединице локалне самоуправе доноси скупштина јединице локалне самоуправе на приједлог надлежног органа јединице локалне самоуправе и комисије за младе. Омладинска политика јединице локалне самоуправе мора да буде у складу са Омладинском политиком Републике Српске.

Статутом Општине Доњи Жабар, између осталог, прописано је да Општина, у оквиру друштвене бриге о деци и омладини, ради на унапређењу улоге и статуса младих на свом подручју, те у том смислу доноси и спроводи документе који доприносе стварању услова за организацију и бригу о омладини.

Следећи законске и статутарне

овлашћења органа Општине Доњи Жабар, Скупштина ће, путем свеобухватне Омладинске политике Општине Доњи Жабар, створити предуслове за одржив развој и значајно унапређење омладинског сектора.

Приликом израде овог стратешког документа посебно су узети у обзир Закон о волонтирању и Стратегија развоја образовања Републике Српске за период 2016-2021. године, са циљем да Република Српска постане друштво засновано на учењу и знању, у којем ће бити створени услови за развој свих потенцијала личности.

Надлежни органи Општине Доњи Жабар посветиће посебну пажњу изради и спровођењу програма у следећим областима:

- Запошљавање младих,
- Стамбена политика за младе,
- образовање, култура и физичка култура,
- Здравље и социјална политика за младе,
- Информисање младих,
- Равноправност полова,
- Мобилност, омладински рад и организовање,
- Борба против насиља и криминала,

////////////////////////////////////

² Одлука о усвајању Омладинске политике Републике Српске од 2016. до 2020. године („Службени гласник Републике Српске“, број 62/16)

- Коришћење слободног времена младих и партиципација у друштву
- Заштита животне средине и младих.

Општине Доњи Жабар ће остваривати општи интерес и у другим областима, припремом и спровођењем програма

3.2. Међународна документа

У складу са стратешким одређењем Републике за пуноправно и сврсисходно учешће у међународним процесима и чланство у Европској унији, у израду „Омладине политике Општине Доњи Жабар“ инкорпорирани су и међународни акти који се односе на питања младих, пре свега Стратегија Европске уније за младе за период 2019-2027: укључивање, повезивање и оснаживање младих људи³. Стратегија подстиче учешће младих у демократском животу; подржава њихов друштвени и грађански активизам и настоји да обезбиједи да сви млади људи имају неопходне ресурсе за учешће у процесима заједнице“.

Такође, у линији је са документом

у складу са омладинском политиком. Разменом знања и информација у свим областима деловања и јачањем омладинског сектора, допринеће даљем развоју Општине Доњи Жабар.

„Стратегија омладинског сектора 2030“ Савјета Европе⁴ који нуди смјернице дјеловања у оквиру омладинске политике за период 2020-2030. године, стављајући фокус на 4 питања:

- ревитализација/обнова плуралистичке демократије,
- приступ младих људи правима (грађанским, политичким, социјалним и дигиталним, укључујући право на образовање о људским правима),
- суживот у мирним и инклузивним друштвима (са фокусом на поштовању различитости, борби против свих облика дискриминације и нетолеранције, интеркултуралном дијалогу и учењу, те радом

3 Resolution of the Council of the European Union and the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on a framework for European cooperation in the youth field: The European Union Youth Strategy 2019-2027, Official Journal of the European Union, C 456, 18 December 2018.

4 Youth Sector Strategy 2030 – Engaging Young People with the Council of Europe’s Values, adopted by the Council of Europe Committee of Ministers on 22 January 2020 and is to be found in Committee of Ministers’ Resolution (2020)2.

са социјално осјетљивим категоријама становништва - мањине, избјеглице, Роми, особе са инвалидитетом и друге) и

- омладински рад (укључујући промоцију специфичних метода и приступа неформалног образовања, посебно када је ријеч о образовању о људским правима и демократском грађанству, дигиталном и интеркултуралном учењу).

Када је ријеч о другим документима Савјета Европе од значаја за младе и њихов живот у локалној заједници, посебно бисмо истакли Ревидирану европску повељу о учешћу младих о животу на локалном и регионалном нивоу⁵, која наводи да само пуноправним учешћем у процесима доношења одлука и друштвеним ангажманом млади могу да утичу сопствени положај у заједници. На локалним властима је да подржавају и подстичу партиципацију младих и тако доприносе њиховој друштвеној интеграцији, помажући им да се суоче не само са изазовима и притисцима младости, већ савременог друштва генерално.

Додатно, „Омладинска политика Општине Доњи Жабар“ прати

смјернице Агенде одрживог развоја 2030 Уједињених нација⁶, усмјерене као окончању свих облика сиромаштва. УН 2030 Агенда предвиђа „свијет базиран на универзалном поштовању људских права и достојанства, владавини права, правди, једнакости и недискриминацији“. Почива на Универзалној декларацији о људским правима и другим међународним конвенцијама у области људских права и истиче одговорност држава да поштују, штите и промовишу људска права, са фокусом на оснаживању жена и осетљивих група као што су дјеца, млади, особе са инвалидитетом, старија лица, избјегла и интерно расељена лица и мигранти“, додатно указујући на значај локалних заједница у остваривању зацртаних циљева.

При изради документа „Омладинска политика Општине Доњи Жабар“ посебна пажња посвећена је циљевима:

- 1 - искорјењивање сиромаштва;
- 3 - добро здравље и благостање;
- 4 - квалитетно образовање;
- 5 - родна равноправност;
- 8 - достојанствен рад и економски развој;

5 Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, adopted by the Congress of Local and Regional Authorities of Europe on its 10th session, on 21 May 2003 – Appendix to the Recommendation 128.

6 2030 Agenda for Sustainable Development, launched by a UN Summit in New York on 25-27 September 2015

Омладинска политика општине Доњи Жабар за период 2024-2028. године

- 10 - смањене неједнакости;
- 11 - одрживи градови и заједнице;
- 13 - климатске акције и
- 17 - партнерство на остваривању циљева.

Значајна је и УН стратегија за младе 2030,⁷ која се залаже за свијет у коме ће бити остварена људска права сваке младе особе тако да може да оствари свој пуни потенцијал дајући допринос одрживом развоју и миру. Приоритетима сматра:

- ангажман, учешће и заступање - јачање гласа младих у функцији развоја мирног, праведног и одрживог свијета,
- здраве основе базирани на информацијама - подршка већем приступу младих људи квалитетном образовању и здравственим услугама,
- економско оснаживање кроз рад достојан човјека - подршка већем приступу младих људи достојанственом раду и продуктивном запошљавању,
- млади и људска права - заштита и промоција права младих и подршка њиховом грађанском и политичком активизму,
- мир и култура помирења -

подршка младим људима као катализатору за мир, безбједност и хуманитарне активности.

Даље, у обзир је узета и Европска повеља о информисању младих Европске агенције за информисање и савјетовање младих⁸, чији је циљ да допринесе унапређењу квалитета система информисања младих људи, инсистирајући да млади људи имају приступ информацијама које су: објективне, приступачне, инклузивне, етичке, професионалне, базирани на реалним потребама младих, проактивне, оснажујуће и партиципативне.

Детаљна анализа међународних докумената који се баве младима резултат је интенције да се постављањем адекватног стратешког оквира (који ће кореспондирати између осталог и са релевантним међународним актима) благовремено створе услови за обезбјеђивање подршке из међународних извора, којима ће се различити актери са општинском нивоа такође обраћати зарад испуњавања циљева усвојене омладинске политике Општине Доњи Жабар.

Додатно обезбјеђена подршка за планиране активности одразиће се и

7 United Nations Youth Strategy “Youth 2030: Working with and for Young People“, launched on 24 September 2018 during 73rd session of the General Assembly

8 European Youth Information Charter, adopted on 29th assembly of the European Youth Information and Counseling Agency in May 2018.

на квалитет и опсег услуга које ће Општина моћи да понуди младима, и самим тим директно утицати на унапређење квалитета живота младих људи у различитим областима од интереса (информисање, мобилност, учешће у животу

заједнице, квалитетно провођење слободног времена, социјалне и здравствене услуге, формално и неформално образовање, инфраструктура, заштита животне средине, унапређење положаја осјетљивих категорија младих).

3.3. Кључни принципи

Процес израде и спровођења документа „Омладинска политика Општине Доњи Жабар“ базираће се на принципима на којима је заснована омладинска политика Републике Српске, јер произилазе из вриједносног система чији су основ Устав Републике Српске, Универзална декларација о људским

правима, Конвенција УН о правима дјетета са Протоколима, Конвенција Савјета Европе о људским правима и основним слободама и Међународни пакт о грађанским и политичким правима.

Општи принципи омладинске политике Општине Доњи Жабар су:

1) Поштовање људских права - обезбјеђује се да сви млади имају иста права без обзира на пол, расу и националну припадност, религијско и политичко опредјељење, сексуалну оријентацију, социјални статус, као и функционалне сметње/инвалидитет. Обезбјеђују се равноправне могућности за развој младих засноване на једнаким правима, а у складу са потребама, властитим изборима и способностима.

Овај принцип, као основ свих доле наведених, своје утемељење проналази и у Закону о забрани дискриминације Босне и Херцеговине⁹ из кога изричито проистиче да као акт који треба да усвоји јединица локалне самоуправе, омладинска политика мора бити „искључена сваког различитог прописивања и планирања, укључујући свако искључивање, ограничавање или давање предности утемељено на стварним или претпостављеним основама према било којем лицу или групи лица и онима који су с њима у родбинској или другој вези на основу њихове расе, боје коже, језика, вјере, етничке припадности, инвалидитета, старосне доби, националног или

⁹ Закон о забрани дискриминације, „Службени гласник Босне и Херцеговине“, бројеви 59/09 и 66/16, члан 2.

социјалног поријекла, везе с националном мањином, политичког или другог увјерења, имовинског стања, чланства у синдикату или другом удружењу, образовања, друштвеног положаја и пола, сексуалне оријентације, родног идентитета, полних карактеристика, као и сваке друге околности која има за сврху или посљедицу да било којем лицу онемогући или угрожава признавање, уживање или остваривање на равноправној основи, права и слобода у свим областима живота“.

2) Равноправност - омогућава се да сви млади имају право на једнаке шансе, на информисање, на лични развој, доживотно учење, запошљавање у складу са сопственим карактеристикама, изборима и способностима. Обезбјеђује се поштовање родне равноправности, недискриминације, слободе, достојанства, безбједности, личног и друштвеног развоја младих.

3) Одговорност - подстиче се и развија одговорност оних који раде са младима, као и одговорност младих за учешће у процесима заједнице у складу са њиховим могућностима.

4) Доступност - препознају се и уважавају капацитети младих као важног друштвеног ресурса и исказује се повјерење и подршка њиховим потенцијалима: млади знају, могу, умију. Омогућава се и обезбјеђује доступност свих ресурса младима у Општини Доњи Жабар.

5) Солидарност - развија се интергенерацијска солидарност и улога младих у изградњи демократског грађанства. Подстичу се сви облици вршњачке солидарности, подстиче се култура ненасиља и толеранције међу младима.

6) Сарадња - подржава се и обезбјеђује слобода удруживања и сарадња са вршњацима и подстиче интергенерацијска сарадња на локалном, националном и међународном нивоу. Додатно, овај принцип односи се и на повезивање и заједнички рад свих актера са локалног нивоа којима је у портфолију рад са младима (омладинска политика као један од међусекторских приоритета).

7) Активно учешће младих - обезбјеђују се остваривање права, подршка, средства, простор и могућности, како би млади учествовали у процесу доношења одлука, као и у активностима које доприносе изградњи бољег друштва.

8) Интеркултурализам - омогућава се поштовање различитости у свим областима људског живота, толеранција, као и афирмација умјетничких и креативних приступа усмјерених на његовање и развијање интеркултуралног дијалога међу младима.

9) Цјеложивотно учење - промовише се цјеложивотно учење у којем се афирмишу знање и вриједности и омогућава стицање компетенција. Обезбјеђује се повезивање формалних и неформалних облика образовања, као и развијање и успостављање стандарда у образовању.

10) Заснованост - Обезбјеђује се да сви стратешки концепти, принципи и активности који се односе на младе буду засновани на утемељеним и релевантним подацима и резултатима истраживања о младима.

Додатно, сам процес израде документа „Омладинска политика Општине Доњи Жабар“ базиран је и на сљедећим принципима:

1) Принцип транспарентности - документ, са свим релевантним истраживањима и подацима, доступан је јавности, отворен за све конструктивне приједлоге и сугестије, и предмет је јавне расправе. Циљ је креирање документа уз учешће заједнице и подстицање осећаја „власништва над процесом“ међу укљученим актерима, како би се у довољној мјери ангажовали и за његово спровођење.

2) Принцип ефективности и ефикасности - механизми спровођења омладинске политике и праћења спровођења исте постављени су тако да омогућавају остваривање жељеног резултата.

3) Принцип јасно дефинисане одговорности - за сваку наведену мјеру/програм/пројекат или активност јасно је дефинисана одговорност и главни носилац исте.

4. КОРАЦИ У ИЗРАДИ ДОКУМЕНТА

Зарад израде свеобухватног документа који би одговорио на реалне потребе и приоритете младих људи у Доњем Жабару, било је неопходно процес конципирати тако да садржи:

- анализу стања, тј. испитивање положаја и потреба младих људи са територије Општине Доњи Жабар, која је укључила деск истраживање, спровођење анкете међу младима, организацију фокус група, разговор и размјену информација са представницима локалне администрације. Деск истраживање обухватило је анализу постојећих аката Општине Доњи Жабар од значаја за развој омладинске политике (од којих је најзначајнија Стратегија за младе Општине Доњи Жабар за период 2010 - 2014. године), постојећих одлука о финансирању активности за младе, потписаних споразума о сарадњи (како оних који се директно односе на младе, тако и оних који се односе на билатералну сарадњу са градовима из региона и шире или релеватним међународним организацијама), као и тренутних планова у омладинском пољу Општине Доњи Жабар за период 2020-2025. године.

- спровођење анкете/упитника „Потребе и приоритети младих Општине Доњи Жабар“ међу младима узраста 15-30 година (кроз попуњавање онлајн упитника и упитника у папирној форми, од стране различитих старосних и социјалних категорија младих). Свим учесницима је гарантована потпуна анонимност при попуњавању упитника. Иста представља анекс 1 документа „Омладинска политика Општине Доњи Жабар“.

- организацију фокус група са различитим актерима од значаја из локалне заједнице, као и међу младима са различитим

интересовањима. Током фокус група, мишљења и ставови прикупљени су од стране различитих категорија младих - средњошколаца и студената, неформалних група младих, политички ангажованих младих; представника спортских и омладинских удружења Општине Доњи Жабар; представника просвјетног сектора, из основне школе са територије Доњег Жабара; представника локалне администрације у чијем је портфолију праћење положаја младих на градском нивоу.

Имајући у виду све горенаведено, напомињемо да је процес израде Нацрта документа био постављен као транспарентан и консултативан, уз учешће више од 1400 актера из различитих структура и институција.

С тим у вези, налази и препоруке садржани у документу резултат су директних консултација са младима

и другим структурама од значаја из Општине Доњи Жабар, и као такви одражавају реалне потребе и приоритете младих људи, уз додатне сугестије предлагача документа како системски приступити унапређењу положаја младих у Доњем Жабару на бази анализе примјера добре праксе из окружења и шире, са регионалног и европског нивоа.

Наставак процеса обухвата:

Израду Нацрта документа „Омладинска политика Општине Доњи Жабар за период 2024 - 2028. године“ и достављање истог представницима општинске управе зарад давања додатних приједлога за измјене и допуне, и припремања документа за усвајање од стране надлежних органа у форми Нацрта;

Усвајање Нацрта документа од стране Скупштине Општине Доњи Жабар и чињење истог јавно доступним у циљу иницирања јавне расправе - консултативни процес траје до мјесец (30) дана и обухвата низ активности са различитим актерима из заједнице, зарад прикупљања њихових коментара и додатних приједлога за унапређење квалитета документа. Ово се односи на састанке мањег формата; дистрибуцију Нацрта у електронском формату различитим актерима, као и постављање Нацрта на интернет презентацију Општине Доњи Жабар; закључни скуп већег обима са идејом представљања завршне верзије документа прије његовог достављања на коначно усвајање од стране Скупштине Општине Доњи Жабар;

*Омладинска политика општине Доњи Жабар
за период 2024-2028. године*

Упознавање различитих циљних група, како младих, тако и других структура из заједнице, са садржајем усвојеног документа у циљу приближавања могућности које произилазе из усвојеног документа - заговарачка и информативна кампања усмјерена ка широј заједници;

Формирање Радне групе за израду једногодишњег Акционог плана за спровођење омладинске политике Општине Доњи Жабар (за 2024. годину) и даље постављање основа за развој кохеренте политике за младе Општине Доњи Жабар (Анекс 4 - модел АП за младе).

5. АНАЛИЗА ТРЕНУТНОГ СТАЊА

5.1. Општи подаци

Анализом доступних докумената, долази се до података да се на територији Босне и Херцеговине највећи број незапослених налази у категорији младих, те да 50% младих чека на посао у просјеку 2 године, док око 20% на исти чека више од 5 година.

Тај податак од значаја је и за Општину Доњи Жабар и у директној је вези са бројем људи који напушта Босну и Херцеговину у потрази за послом и бољим животом.

Неки тврде да је број особа које су напустиле Општину Доњи Жабар велик. Када је Доњи Жабар у питању, доступни подаци указују на то да млади напуштају чак и стабилне послове у јавном сектору. Прво узимају неплаћено одсуство у трајању од неколико мјесеци до годину дана, а затим, уколико се снађу у иностранству, прекидају радни однос и повлаче своје породице

за собом. Такође, примећен је тренд отварања све већег броја агенција за учење страних језика, као и агенција за посредовање у запошљавању, усмерених искључиво на територију изван Босне и Херцеговине.

Што се тиче односа младих према запошљавању на територији Доњег Жабара, приметна је значајна доза неповерења у институције система и скептичан став према могућности запошљавања без снажних “веза” и ванстраначких интервенција. Многи млади виде бољу будућност у иностранству и окрећу се учењу језика и тражењу прилика изван матичне државе. Стога није изненађујуће што се Стратешки документ за интегрисани локални развој Општине Доњи Жабар, у периоду од 2011. до 2020. године, као једини локални документ који обухвата и младе у својој структури, бави пре свега сегментом запошљавања младих.

Ипак, не смијемо занемарити чињеницу да млади осим запошљавања критички приступају различитим сегментима друштвеног живота на територији општине, стављајући фокус на сљедеће изазове:

1. Документа која би могла бити од значаја за информисање младих (попут стратегија и годишњег буџета) нису јавно доступна, односно и када јесу, до њих се не долази лако, те многи и одустају од потраге прије доласка до тражене информације;
2. Унутар општинске власти, не постоји тијело у чијем би фокусу били млади и њихове потребе и приоритети (попут локалног Савјета за младе), нити јединствена инфо тачка (попут омладинског информативног центра) на којој би млади на једном мјесту могли доћи до информација од значаја;
3. Не постоје јасни механизми консултација општинске власти са младима о њиховим потребама и приоритетима, те многи испитаници истичу да се њихов не чује и да немају одговарајуће тело преко кога би остварили своје жеље.
4. Недостатак консултација са младима резултирао је и недостатком садржаја по

мјери младих, те већина испитаника наводи да “немају одговарајуће активности које би им употпуниле слободно време” - младима недостају манифестације различитог формата прилагођене њиховом узрасту и интересовањима, као и библиотека, биоскоп и више спортских манифестација.

У циљу додатне анализе тренутно стања и подршке младима у општини Доњи Жабар, истраживали смо неколико кључних аспеката који се односе на ову популацију. Ево централних налаза:

- Стипендије за редовне студенте: Општина Доњи Жабар тренутно издваја средства за стипендирање свих редовних студената са подручја општине. Стипендија износи 100,00 КМ месечно током трајања академске године.(1)
- Млади у општинским органима: Скупштина има два млада одборника, од којих је један и Председник Скупштине. У оквиру општинске управе, запослена су три млада радника који играју важну улогу у разradi акционих планова.(2)
- Комисије за доделу стипендија: Тренутно не постоје посебне комисије које се баве доделом различитих стипендија даровитим младима. Одлуке се доносе на

основу општинских прописа.(3)

- Издвајања искључиво за младе: Општина Доњи Жабар не издваја посебна средства искључиво за потребе младих. Финансирање се врши у складу са законима и прописима.(4)

- Омладинска инфраструктура: Тренутно не постоје посебна издвајања за развој омладинске инфраструктуре. (5)

- Субвенције за запошљавање младих: Општина не додељује посебне субвенције за запошљавање младих.(6)

- Подршка од стране домаћих и међународних организација: Нема посебних издвајања или програма подршке од стране домаћих и/или међународних организација и институција специфично усмерених ка младима у општини. (7)

- Омладинска удружења: Тренутно нема регистрованих омладинских удружења или организација које имају фокус на младима у општини Доњи Жабар, као ни организованих неформалних група младих.(8)

- Локални медији: У општини Доњи Жабар не постоје локални медији специјализовани за извештавање о локалним темама. (9)

Овај извјештај указује на тренутно

стање подршке младима у општини Доњи Жабар. Иако постоје одређени програми и иницијативе који подржавају омладину, потенцијал за даљи развој и унапређење подршке младима свакако постоји. Потребно је размотрити могуће нове иницијативе, ресурсе и партнерства како би се боље задовољиле потребе ове важне демографске групе.

1. Проблематика која се односи на издвајање средстава у виду стипендија за све редовне студенте са подручја општине Доњи Жабар, у износу од 100,00 КМ месечно током трајања академске године, може се објаснити на неколико начина:

- Несразмјерност стипендија са социоекономским потребама: Фиксни износ стипендије од 100,00 КМ месечно може бити неприкладан за све студенте, јер не узима у обзир разлике у социоекономском статусу или трошковима студирања. Стипендија која је иста за све студенте може бити неадекватна за оне који се суочавају са већим финансијским изазовима и/или имају веће трошкове студирања, као што су школарина, становање, исхрана и књиге.

- Неефикасна расподела ресурса: Додјељивање стипендија свим студентима без разматрања

њихових потреба може довести до неефикасне расподеле средстава. Неки студенти који можда не би били у великој финансијској потреби такође добијају стипендије, док други са стварним потребама можда остају без довољне подршке.

- Недостатак усмерености на академске постигнуће: Фиксни износ стипендије може недовољно наградити студенте за њихово академско постигнуће или напор. Стипендије се обично додјељују као признање за успјешно школовање, па је важно размотрити систем који би наградио оне са бољим оцјенама и постигнућима.

- Потреба за стратегијом и критеријумима: Недостатак јасних критеријума и стратегије за доделу стипендија може довести до недовољно транспарентног и праведног процеса. Увођење одређених критеријума, као што су оцене, социоекономски статус или усмјереност на одређене области студија, може помоћи у бољој расподели средстава и подршци онима који то највише заслужују.

У суштини, проблем је у недостатку прилагођености стипендијског система специфичним потребама и карактеристикама студената, што може довести до неефикасног коришћења средстава и неправичне расподјеле подршке.

2. Проблематика која се тиче присуства само два млада одборника у Скупштини Општине Доњи Жабар, од којих је један и Председник Скупштине, и присуства само три млада радника/це у општинској управи, који играју кључну улогу при изради акционих планова, може се објаснити на следећи начин:

- Недовољно заступање младих: Присуство само два млада одборника/це у локалном парламенту и три млада радника/це у општинској управи може значити да млади нису довољно заступљени у политичким и административним процесима. Ово може довести до недостатка перспективе и идеја младих у доношењу одлука и планирању развоја општине.

- Недостатак разноликости и ширине перспектива: Када постоји мали број младих у политичким и административним структурама, постоји опасност од сужавања перспектива и приоритета начина на које се општина развија. Млади могу донијети нове идеје, видјети проблеме и прилике из другачијих углова и тако допринети бољем развоју заједнице.

- Недостатак инклузивности: Недостатак значајнијег броја младих у одборничким и управним функцијама може значити да се

њихови гласови и интереси не уважавају довољно у доношењу одлука и планирању буџета. Ово може довести до осјећаја неповерења младих према локалним институцијама.

- Недостатак разноликости у ријешавању проблема младих: Одсуство већег броја младих у одлучивању може ограничити разноликост и ефикасност политика и програма усмерених на младе. Проблеми младих су разнолики и захтевају разнолике приступе, а недостатак младих лидера и стручњака може ускратити ову диверсификацију.

3. Недостатак посебних комисија које се баве додијелом стипендија за различите категорије даровитих младих представља неколико потенцијалних проблема:

- Недостатак фокуса: Без специјализованих комисија за доделу стипендија, постоји ризик да се одлуке доносе без дубинског разматрања и анализе потреба и заслуга кандидата. Ово може довести до неправедне расподеле средстава или доделе стипендија онима који их можда не заслужују највише.

- Недостатак стручности: Стипендије се често додељују на основу различитих критеријума, укључујући академске успехе,

финансијски статус или друге релевантне факторе. Специјализоване комисије обично укључују стручњаке који могу боље проценити и оценити апликанте у складу са одређеним критеријумима. Недостатак ових комисија може довести до грешака у процјени и додјели стипендија.

- Недостатак транспарентности: Специјализоване комисије обично прате строге процедуре и стандарде како би обезбедиле транспарентан процес додјеле стипендија. Без тих комисија, постоји мање транспарентности у доношењу одлука и ризик од корупције или неправилности у процесу додјеле стипендија.

- Недостатак прилагођености: Свака стипендија може имати специфичне услове и критеријуме које треба узети у обзир при доношењу одлука. Специјализоване комисије могу боље разумијети те специфичности и прилагодити своје одлуке у складу са њима. Недостатак ових комисија може довести до непрописног поступања или неадекватног узимања у обзир специфичних потреба и услова.

4. Недостатак посебних издвајања искључиво за категорије младих представља неколико проблема у контексту пружања подршке и развоја младих:

- Недостатак циљаног приступа: Када нема посебних средстава или издвајања за категорије младих, постоји ризик да се потребе и специфични изазови младих не ријешавају адекватно. Млади често имају јединствене потребе у области образовања, запошљавања, стамбених услова, културе, и друге, које захтевају посебне мјере и програме подршке.

- Недостатак фокусираности: Без специфичних издвајања за младе, локалне власти могу бити склоније да усмере ресурсе на друге приоритетне области, занемарујући специфичне потребе младих. Ово може довести до неадекватног решавања проблема као што су незапосленост, приступ образовању и стамбени услови, који су често кључни за младе.

- Недостатак мјерљивости и праћења: Специфична издвајања за младе омогућавају боље праћење и оцењивање ефикасности програма и пројеката усмерених на младе. Без тих издвајања, може бити теже оценити да ли се средства користе на ефикасан начин и да ли се постижу циљеви у погледу подршке младима.

- Недостатак мотивације и ангажовања младих: Када млади виде да локална заједница или влада не издваја средства посебно за њих, то може смањити њихову

мотивацију и осећај припадности заједници. То такође може довести до мањег ангажовања младих у локалним пројектима и активностима.

5. Недостатак посебних издвајања за омладинску инфраструктуру утиче на неколико проблема:

- Недостатак адекватних простора за младе: Недостатак специфичне инфраструктуре за младе, као што су омладински центри, спортски терени, културни центри или места за окупљање, значи да млади често немају одговарајуће просторе за своје активности и интеракције. То може ограничити њихове могућности за друштвено ангажовање, развој талената и вештина, као и за креативне изразе.

- Недостатак програма и активности за младе: Омладинска инфраструктура обично иде руку под руку са програмима и активностима усмереним на младе. Недостатак финансијске подршке за омладинску инфраструктуру може ограничити могућности за организовање образовних, културних, спортских и рекреативних активности за младе.

- Недостатак сигурних и подржавајућих окружења: Омладинска инфраструктура пружа младима сигурна и

подржавајућа места за окупљање и размену идеја. Недостатак оваквих окружења може довести до тога да млади проводе време на неадекватним или чак опасним местима.

- Недостатак прилика за развој лидерства и вештина: Омладинска инфраструктура обично нуди прилике за развој лидерства, вештина комуникације, тимског рада и других вештина које су кључне за развој младих. Недостатак ових прилика може отежати младима да остваре свој пуни потенцијал.

- Недостатак инклузивности: Недостатак омладинске инфраструктуре може резултирати тиме да неке групе младих, као што су оне са посебним потребама или оне из рањивих друштвених група, буду искључене и немају приступ ресурсима и могућностима за развој.

6. Недостатак посебних субвенција за запошљавање младих представља неколико проблема:

- Висока незапосленост младих: Млади су често посебно погођени незапосленошћу. Недостатак субвенција за запошљавање младих значи да локална заједница не пружа довољно подршке како би се младима олакшао приступ тржишту рада. То може

резултирати високим стопама незапослености међу младима и отежати им почетак каријере.

- Одлив младих из заједнице: Када млади не могу пронаћи послове у својој локалној заједници, често се одлуче за пресељење у друге градове или чак државе у потрази за бољим запослењем. Ово може довести до “одлива мозга”, губитка младих талената и потенцијала који би могли допринети локалном развоју.

- Недостатак разноврсних вештина и искустава: Недостатак субвенција за запошљавање младих може значити да млади немају прилику да стекну разноврсне вештине и искуства која су кључна за њихов професионални развој. То може ограничити њихову конкурентност на тржишту рада и отежати им напредовање у каријери.

- Недостатак мотивације за обуку и образовање: Када млади не виде могућности за запошљавање у својој заједници, могу изгубити мотивацију за наставак образовања и обуку. То може дугорочно смањити образовану и квалификовану радну снагу у заједници.

- Смањен економски развој: Недостатак субвенција за запошљавање младих може

успорити економски развој локалне заједнице јер се млади често сматрају кључним ресурсом за будући раст и напредак.

- Увођење специфичних субвенција за запошљавање младих може помоћи у решавању ових проблема, повећати запошљивост младих, подржати њихов професионални развој и допринети одрживом економском расту заједнице.

7. Недостатак посебних издвајања кроз програме подршке домаћих и међународних организација и институција доводи до неколико проблема:

- Недостатак додатних ресурса: Када локална заједница не добија додатна средства путем програма подршке, то може ограничити могућности за финансирање пројеката и програма који би користили младима. Недостатак додатних ресурса може ограничити развој и спровођење иницијатива усмерених на младе.

- Недостатак прилика за сарадњу: Програми подршке често подстичу сарадњу између локалних организација, власти и међународних партнера. Недостатак ових програма може смањити могућности за сарадњу и размену искустава, што би иначе могло допринети бољем развоју

иницијатива за младе.

- Ограничен приступ стручности и ресурсима: Програми подршке често доносе и стручност и експертизу из одређених области, као и техничку подршку и обуку. Недостатак ових програма може ограничити приступ ресурсима и стручњацима који би иначе могли помоћи у развоју програма усмерених на младе.

- Смањена конкуретност за грантове: Недостатак специфичних програма подршке за младе може значити да млади морају да конкуришу заједно са другим секторима за доступне грантове. Ово може отежати младима да освоје средства, будући да конкуренција може бити већа и захтевнија.

- Смањење могућности за имплементацију пројеката: Недостатак средстава и подршке из међународних и домаћих извора може ограничити могућности за реализацију пројеката и програма који би побољшали квалитет живота младих, пружили образовање и обуку или промовисали социјално укључивање.

8. Недостатак удружења грађана са фокусом на младима, као и организованих неформалних група младих, утиче на неколико проблема:

- Недостатак специјализоване подршке: Недостатак организација и група усмерених на младе значи да млади немају специфичне ресурсе и услуге прилагођене њиховим потребама. То може отежати приступ подршци, менторству и ресурсима који су кључни за развој младих.

институцијама, што може довести до неадекватног узимања у обзир њихових перспектива при доношењу одлука.

- Смањење прилика за дружење и размену искустава: Организације и неформалне групе пружају простор за младе да се друже, размењују искуства и идеје.

- Мањак могућности за активно учешће: Удружења грађана и неформалне групе често пружају младима прилику да се активно укључе у различите активности, пројекте и иницијативе. Недостатак ових организација може смањити могућности за развој лидерства, грађанског ангажмана и вештина међу младима.

Недостатак тих заједница може допринети осећају изолације међу младима.

- Недостатак заједничког гласа младих: Удружења и неформалне групе обично служе као платформе за изражавање потреба и интереса младих. Без њих, млади могу имати отежану комуникацију са локалним властима и другим

- Недостатак менторства и подршке за каријерно усмеравање: Удружења и групе често пружају менторство и подршку за каријерно усмеравање младих. Недостатак ових ресурса може отежати младима да донесу информисане одлуке о својој будућности.

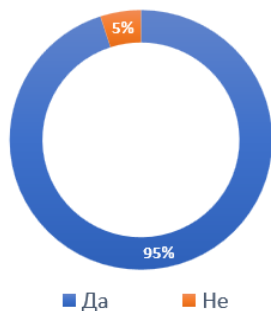
- Смањење капацитета за решавање проблема младих: Недостатак специјализованих организација може ограничити капацитете заједнице да се ефикасно бави проблемима

који се тичу младих, као што су незапосленост, образовање и друштвена искљученост.

9. Недостатак локалних медија представља озбиљан проблем из неколико разлога:

- Недостатак информација: Локални медији играју кључну улогу у обавештавању грађана о догађањима у њиховој заједници. Недостатак ових медија значи да грађани немају приступ релевантним информацијама о локалним дешавањима, иницијативама, проблемима и приликама.

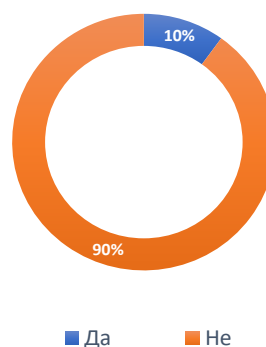
Да ли због образовања млади морају да путују из општине Доњи Жабар?

- Недостатак надзора над властима: Локални медији често играју улогу контроле власти, извештавајући о њиховим активностима, трошковима и одлукама. Недостатак ових медија може довести до смањеног надзора и транспарентности рада локалних власти.

- Губитак идентитета заједнице: Локални медији помажу у изградњи идентитета заједнице тако што промовишу локалну културу, догађаје и личности. Недостатак локалних медија може довести до губитка овог идентитета.

Сматрате ли да се глас младих чује и вреднује у Доњем Жабару

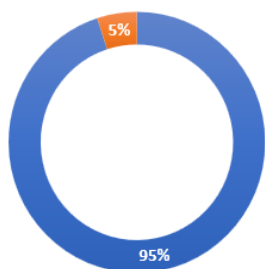

- Смањење економске активности: Локални медији такође пружају платформу за оглашавање локалних послова и услуга. Недостатак ових медија може утицати на смањење економске активности у заједници.

Рјешење проблема може укључивати:

- Оживљавање локалних медија: Подстицање оснивања и подршке локалним медијским организацијама може помоћи у обнављању локалних медија. Ово може укључивати пружање финансијске подршке, обуку новинара/ки, и промоцију локалних медијских иницијатива.

Да ли бисте желели да се активирате у друштвеном животу заједнице?

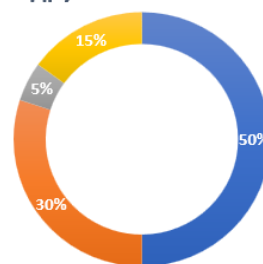
■ Да ■ Не

- Подстицање нових медијских формата: У ери дигиталних медија, постоје различити начини за ширење локалних вести, укључујући онлајн платформе, друштвене медије и грађанско новинарство. Локалне власти могу подстицати нове медијске формате и сарађивати с њима.
- Промоција медијске писмености: Образовање грађана о медијској писмености и критичком размишљању може им помоћи

да боље разумеју информације које конзумирају и да препознају лажне вести.

- Сарадња са регионалним медијима: Локалне власти могу сарађивати са регионалним медијима како би обезбиједиле извештавање о локалним темама и повећале доступност информација грађанима.
- Настојање да се обнове и подрже локални медији може значајно допринети бољем информисању и активном грађанству у заједници.

Према вашој процјени, шта је потребно да би појединац био друштвено активан

■ Жеља појединца
■ Већа подршка локалне самоуправе
■ Више доступних информација

5.2. Анализа података из реализованог истраживања

Избор стратешких приоритета, пратећих циљева и мјера из наставка документа у потпуности кореспондира са резултатима анализе стања на терену до којих се дошло кроз свеобухватно истраживање које је обухватило упитнике, фокус групе и појединачне разговоре са доносиоцима одлука.

Кроз исто, посебан акценат стављен

је на потребу активнијег укључивања младих у процесе од значаја у заједници, и додатну подршку њиховим потребама и приоритетима - млади су истакли да желе да се активирају и равноправно учествују у животу заједнице и обликовању садржаја који ће им бити на располагању.

Оно што је обиљежило даљи ток рада

на омладинској политици Општине Доњи Жабар може се представити кроз неколико кључних закључака из истраживања:

1. Задовољство младих постојећим садржајима је лоше. Младима су најдоступнији политички и спортски садржаји или су они једноставно упућени на ове врсте садржаја, будући да их је највише у граду. Културно-умјетничка понуда не кореспондира са потребама младих за учешће у различитим културним активностима, иако су многи навели како би били заинтересовани за више таквих садржаја. Центар за културу, биоскоп, више културно - едукативног садржаја, као и спортско - рекреативног, само су неке од жеља младих за којима чезну (све бројке су изражене у процентима „%“).

Осим већ поменутих културно-умјетничких садржаја, млади испитаници указали су да би волели

више спортских објеката и игралишта на отвореном.

Један од разлога зашто млади посебну пажњу посвећују спортској

инфраструктури лежи и учињеници да време мимо школе највише проводе на тренингу или у рекреацији. Од понуђених одговора издвојили су се још одлазак у дискотеке и клубове, као и читање књига, што указује на потребе обогаћивања доступних услуга новим садржајима за младе.

2. Интерна и екстерна мобилност младих су у диспропорцији. Велики број младих наводи да су због средњег и високог образовања принуђени да путују у други град или да се одселе из своје општине. С тим у вези, додатно напомињу да би предусловима за евентуалан останак сматрали обогаћивање образовне понуде, увођење радне праксе, курсева и семинара.

С друге стране, велика већина младих

наводи да није путовала ван своје општине, а ни ван граница земље, као образложење наводе недостатак новчаних средстава. То јасно указује на неопходност приближавања различитих регионалних и међународних програма мобилности младима, и потребу охрабривања младих да у истима и учествује, узимајући у обзир њихов значај за даљи лични и професионални развој.

3. Младинису задовољни тренутним положајем у друштву, али желе да се активирају и буду значајна карика у развоју заједнице.

Већина испитаника је става да се њихов глас чује али смета им што су запостављени као група. С тим у вези, незадовољни су тренутним статусом у друштву и наводе како нису схваћени озбиљно, те да се више обраћа пажња на оно што старији имају да кажу. Ипак, позитивно је то што велики постотак младих жели да се укључи у друштвени живот заједнице, наводећи да има довољно енергије и воље да утиче на процесе око себе и повезујући ангажман примарно са жељом појединца.

Уз жељу појединца, као потребним за активирање виде и подршку локалне самоуправе.

Како би се унаприједио систем информисања, важно је да знамо које канале комуникације млади

најчешће користе. Истраживање је показало да се млади о дешавањима на локалу најчешће информишу путем друштвених мрежа и у разговору са вршњацима, након чега следе ТВ и радио емисије, док је исти проценат оних који се информишу од стране родитеља и наставника.

Млади друштвене мреже сматрају и значајним мјестом за подстицање друштвеног активизма, а позитивно је што чак 98% њих вјерује да би њихов властити ангажман могао утицати на унапређење положаја младих у граду - ипак, из одговора се стиче дојам да млади нису у потпуности свјесни шта значи бити „друштвено активан“, као ни који су постојећи модалитети за учешће у животу друштвене заједнице, те овом питању такође треба посветити адекватну пажњу у будућности.

Од свега најприје треба указати на спремност општинске управе да се суочи са постојећим изазовима, и отвореност да се питањима младих посвети на студиозан и систематичан начин, иницирајући све процесе од значаја за успостављање кохерентне политике за младе Општине Доњи Жабар.

5.4. SWOT анализа - пресек стања

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none">• Подршка и отвореност општинске власти/локалне заједнице да се приоритети и потребе младих ставе више на локалну агенду• Капацитети за развијање различитих грана дјелатности (туризам, култура, привреда)• Добра путна инфраструктура• Постојање националне омладинске политике• Потреба и могућност развоја у практично свим сегментима политике за младе• Спремност општинске власти да побољша положај младих• Постојање и спремност пословног сектора и младих да учествује у спровођењу стратегије - повољна клима за развој пословног сектора и инвестиције• Подршка општине основној школи• Постојање спортских клубова/ удружења• Могућност коришћења спортско рекреативне дворане	<ul style="list-style-type: none">• Велика незапосленост• Одлазак младих из општине• Непостојање стратешког оквира за омладинска питања, нити развијених структура унутар општинске власти у чијем би портфолију били искључиво млади• Неразвијеност омладинског сектора општине• Недовољна буџетска издвајања за приоритете и потребе младих• Мањак висококвалификованих и искусних људских ресурса за бављење омладинском политиком• Недовољна укљученост младих у друштвене процесе од значаја, између осталог и као резултат њихове лоше информисаности и недостатка јасних канала комуникације између младих и општинске власти• Недовољна комуникација и недостатак заједничког дјеловања између различитих локалних актера који треба да се баве омладинском политиком• Недовољна упознатост са доступним међународним фондовима и могућностима за номиновање различитих тема из омладинског поља

	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак ажурираних статистичких података који треба да допринесу квалитетној анализи стања на терену у различитим областима од интереса за младе • Недостатак културно-уметничког и спортског садржаја • Недостатак спортско-рекреативних активности • Непостојање локалних медија • Непостојање посебних издвајања за развој младих и субвенције
<p style="text-align: center;">МОГУЋНОСТИ/ПРИЛИКЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усвајање документа „Омладинска политика Општине Доњи Жабар“ као првог корака у успостављању кохерентне политике за младе • Приступ фондовима, од републичког до међународног нивоа • Развијена спортска инфраструктура која се може искористити и за друге облике провођења слободног времена младих (неформалну едукацију, повезивање са младима из других општина и сл.) • Постојање интереса за даље подизање капацитета запослених и запошљавање младих • Мотивација различитих актера да се покрену и уложе властите ресурсе како би дали активнији допринос у спровођењу омладинске политике 	<p style="text-align: center;">ПРЕПРЕКЕ/ПРЕТЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недостатак финансијских средстава за реализацију планираних активности • Отпор различитих структура за ширу интеграцију питања младих у рад општинске власти • Недовољно развијена инфраструктура да испрати различите потребе младих • Неразвијена комуникација између младих и општинске власти • Недостатак ресурса од стране различитих актера кључних за спровођење омладинске политике (људских, техничких, финансијских - када је потребно обезбедити суфинансирање и сл.) • Одлазак младих из општине • Непостојање капацитета омладинских удружења и група грађана • Недовољна развијеност постојећих капацитета за рад са младима

*Омладинска политика општине Доњи Жабар
за период 2024-2028. године*

Имајући све горенаведено у виду, паралелно са израдом и усвајањем иницијалног документа - „Омладинске политике Општине Доњи Жабар“, циљ да се остваре и други услови за успостављање кохерентне политике за младе Општине, пре свега да се развију структуре и ојачају капацитети кључних актера за спровођење усвојеног документа.

6. КЉУЧНИ АКТЕРИ У СПРОВОЂЕЊУ ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ¹⁰

1) Општинска управа Доњи Жабар

Актер који треба да буде задужен како за иницирање, спровођење и праћење, те свеопшту координацију и преглед активности у области омладинске политике на локалном нивоу, тако и за обезбјеђивање и дистрибуцију адекватних и правовремених информација другим актерима са локалног нивоа, кроз све

доступне механизме информисања и координације - званичну интернет страницу Општине, доступне маилинг листе, редовне координационе састанке са различитим актерима од значаја, одржавање информативних дана и организовање обука за подизање капацитета на различите теме од значаја, итд.

2) Јавне установе и институције на локалном нивоу

У питању је широк спектар установа и институција из области образовања, здравља, културе, туризма, спорта, социјалних услуга, као и низ других,

који су носиоци и/или партнери у склопу различитих активности у чијем су фокусу млади, пружајући услуге различитог формата за младе.

3) Удружења грађана са локалног нивоа

Удружења грађана могу и морају бити значајан партнер локалним властима, доприносећи својим радом испуњењу развојних циљева и приоритета дефинисаних на локалном нивоу. Стога је важно њихов рад подржавати и координирати на начин да одражава стварне потребе младих људи из Дољег Жабара, истовремено их упућујући на доступне изворе финансија које су им неопходне за

предвиђено дјеловање на локалном нивоу. Имајући у виду велики број конкурса на међународном нивоу отворен за ову групу актера, важно је омогућити им редовно информисање и подизање капацитета (кроз обуке, умрежавање са удружењима из партнерских општина/градова и слично).

¹⁰ Кроз анекс 5 – Анализу ресурса дат је табеларни приказ актера из заједнице који се баве областима од интереса за младе.

4) Појединци - становници Општине Доњи Жабар

Не смије се изгубити из вида ни значај појединачних напора и активности које доприносе повезивању Општине са окружењем и шире, и које су такође важан сегмент у остваривању циљева у оквиру политике за младе, прије свега јер се дјеловањем истакнутих појединаца доприноси видљивости и препознатљивости саме Општине. Овдје мислимо на различите стипендије до којих млади појединци

могу доћи (из различитих области - од спортских до научних), али и награде за различита постигнућа, те појединачна учешћа у програмима и пројектима од значаја за развој омладинске политике Општине. Исте треба учинити видљивијим за ширу јавност и ставити у контекст развоја политике за младе Општине Доњи Жабар.

5) Локални медији и дописништва републичких медија

Значајна карика у дистрибуцији информација широј јавности, коју не треба посматрати искључиво као канал комуникације, већ као партнера у преношењу значајних друштвених порука и приближавању различитих тема од интереса широј јавности. На територији општине Доњи Жабар не постоје локални медији.

7. ВИЗИЈА И МИСИЈА

Визија и мисија политике за младе Општине Доњи Жабар су кључни елементи који обликују циљеве и правац деловања на пољу политике за младе. Ево како се могу објаснити:

- **Визија** политике за младе Општине Доњи Жабар: Визија представља идеално будуће стање или циљ који се жели постићи путем политике за младе. У овом контексту, визија би могла бити: “Визија Општине Доњи Жабар је да постане просперитетна и инклузивна заједница која пружа обиље прилика и подршке за развој младих, осигуравајући им квалитетно образовање, запошљавање, учешће у друштвеном животу и остварење њиховог пуног потенцијала за останак у заједници”.
- **Мисија** политике за младе Општине Доњи Жабар: Мисија представља сврху и свакодневне активности које политика за

младе треба да оствари како би се постигла визија. “Мисија Општине Доњи Жабар у области политике за младе је да континуирано ради на стварању услова за развој, подршку и оснаживање младих грађана, кроз унапређење образовања, пружање могућности за запошљавање, подршку њиховом активном учешћу у друштву и стварање инклузивне средине која цени допринос младих заједници.”

Визија и мисија заједно постављају темеље за развој и спровођење политике за младе, усмеравајући напоре на постизање конкретних циљева који ће омогућити младима да остваре своје потенцијале и допринесу напретку локалне заједнице.

8. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ

8.1. Стратешки циљеви омладинске политике

У циљу да се максимализују ефекти и постигнућа у области омладинске политике, дефинисана су три стратешка правца која ће карактерисати приступ пријешавању проблема идентификованих у локалној заједници - развој услуга, јачање капацитета, међународна сарадња:

- Формирање иновативних услуга за младе како би се унаприједио положај младих у Општини Доњи Жабар - повећање обима, квалитета и примјерности услуга и активности намјењених младима;
- Континуиран развој институционалне омладинске политике Општини Доњи Жабар - јачање локалних ресурса за омладински рад;
- Унапређење омладинске политике Општини Доњи Жабар кроз размјену добре праксе са

другим актерима од значаја, од локалног до међународног нивоа - развијање регионалне и међународне сарадње зарад даљег развоја локалне омладинске политике.

Фокус је стављен на ова три правца будући да су суштинске промене у прилагођености програмских садржаја за младе, повећању њихове разноврсности, доступности и обухвата могуће само ако се капацитети свих актера у заједници који раде са младима ојачају, додатно умреже и прилагоде партиципативном управљању који укључује и саме младе; с друге стране, компензација за недостајуће ресурсе у самој заједници у многим случајевима може се пронаћи коришћењем ресурса у региону/ међународном окружењу.

Када је ријеч о стратешким циљевима,

исти произилазе из обављене анализе и представљају очекиване крајње, дугорочне посљедице интервенције, односно реализације планираних мјера и пројеката. Међусобно су

комплементарни и постављени тако да подразумевају усклађено и интегрисано дјеловање.

Дефинисани стратешки циљеви су:

Стратешки циљ 1: унаприједити запошљивост и запосленост младих жена и мушкараца из Општине Доњи Жабар;

Стратешки циљ 2: унаприједити стамбену политику за младе Општине Доњи Жабар;

Стратешки циљ 3: унаприједити могућности за учешће младих у локалним процесима од значаја;

Стратешки циљ 4: развијати и подстицати здраве стилове живота код младих;

Стратешки циљ 5: развити одговорност младих и укључити их у активности заштите животне средине

Стратешки циљ 6: унаприједити услове за стварање безбједног окружења за младе

Стратешки циљ 7: унаприједити услове и могућности за квалитетно провођење слободног времена младих.

За сваки од стратешких циљева, дефинисани су специфични проблем и специфични циљ(еви):

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1:

Унаприједити запошљивост и запосленост младих жена и мушкараца из општине Доњи Жабар

Специфични проблем: млади не посједују потребна практична знања, вјештине и компетенције које су тражене на тржишту рада

Специфични циљ 1

Повећати усклађеност знања, вјештина и компетенција које се стичу у процесу цјеложивотног учења са потребама тржишта рада

Специфични проблем: предузетништво младих није адекватно развијено и није довољно препознат допринос предузетништва смањењу незапослености младих

Специфични циљ 2

Омогућити подстицајне услове за развој предузетништва младих, уз праћење карактеристика локалне заједнице, али и савремених свјетских трендова

Специфични проблем: недостатак функционалног, свеобухватног, квалитетног и одрживог система каријерног вођења и савјетовања младих на општинском нивоу

Специфичан циљ 3

Развити функционалан и одржив систем каријерног вођења и савјетовања младих у сарадњи са другим актерима из заједнице

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
Специфични циљ 1: Повећати усклађеност знања, вјештина и компетенција које се стичу у процесу цјеложивотног учења са потребама тржишта рада	Успоставити Општински програм стручних пракси уз међусекторску координацију и сарадњу са представницима послодаваца
	Развити модел подршке послода-вцима и организацијама цивилног друштва (у даљем тексту: ОЦД) које спроводе и развијају механизме за спровођење других облика стицања радне праксе
	Унаприједити постојеће и креирати нове програме неформалног образовања преко којих млади стичу практична знања, вјештине и компетенције које су неопходне на тржишту рада, и стимулисати ОЦД и друге актере из заједнице који их реализују
	Развијати свијест младих о значају неформалног образовања, кроз информативне и промотивне кампање у заједници
	Подржати унапређивање постојећих и креирање нових програма за преквалификацију и доквалификацију
	Уврстити мјере подршке радној мобилности младих у стратегије и акционе планове за запошљавање на локалном нивоу
	Увести стипендије/посебне бенефи-ције за студије за дефицитарна занимања, према локалној анализи актуелних потреба тржишта рада

*Омладинска политика општине Доњи Жабар
за период 2024-2028. године*

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
	Покренути праксу организовања сајмова запошљавања, као и сајмова образовања, како би се створила прилика да се и средњошколци и студенти упознају са даљим могућностима у заједници (од стране образовних установа и/или локалних послодаваца)
Специфични циљ 2: Омогућити подстицајне услове за развој самозапошљавања и предузетништва младих, уз праћење карактеристика локалне заједнице, али и савремених свјетских трендова	Развити механизме за финансијску подршку младима при покретању бизниса, посебно финансирањем стартап (Start-up), социјалног и иновативног предузетништва, као и задругарства
	Развити модел и подржати омладинско, ђачко и студентско задругарство
	Обезбиједити поједностављење административних и правних процедура за предузетништво младих у првим годинама пословања
	Развити афирмативне мјере намијењене младим женама које желе да постану предузетнице, посебно у мање развијеним подручјима
	Пружити подршку програмима и сервисима ОЦД које подстичу стицање предузетничких знања и вјештина и финансијске писмености младих
	Обезбиједити развој предузетничке културе код младих, информисање о примјерима добре праксе младих предузетника и позитивног утицаја на друштво и заједницу
	Подржати институционализовање ученичке компаније као практичног вида учења предузетништва и охрабрити младе за коришћење датом модела
	Подржати развој интернет савјетовалишта која помажу и подстичу младе да започну свој бизнис
	Пружити подршку отварању локалних бизнис инкубатора за пружање бизнис стартап подршке и пружање менторске подршке кроз различите моделе међусекторске сарадње (попут ИТ инкубатора, пратећи захтјеве савременог тржишта); приближити младима концепт креативних индустрија
	Предузети мјере за оснивање центра за информационе технологије и софтвер, уз пратеће едукације за програмирање и 3Д моделирање, сходно савременим потребама пословног окружења
Промовисати и подржавати развој и представљање сеоског туризма и пољопривредних домаћинстава на тржишту (кроз едукације за израду бизнис планова и пројеката, подршку у брендирању и промоцији)	

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
	Развити програме обуке младих за самозапошљавање путем удруживања у умјетности и култури
	Креирати посебне олакшице за младе из осјетљивих група (незапослени и сиромашни млади, самохрани родитељи, особе са инвалидитетом итд.)
Специфичан циљ 3: Развити функционалан и одржив систем каријерног вођења и савјетовања младих у сарадњи са другим актерима из заједнице	Обезбиједити развој постојећих и стварање нових програма каријерног вођења и савјетовања за младе у систему средњег образовања
	Подржати унапређење постојећих и развој нових програма каријерног вођења и савјетовања за незапослене младе ван система образовања, као и младе из осетљивих група
	Подржати оснивање локалног центра и тимова за каријерно вођење и савјетовање при школама, факултетима, универзитетима, удружењима која спроводе омладинске активности
	Обезбиједити подршку за програме ОЦД и других актера из заједнице за каријерно информисање младих на локалном нивоу
	Омогућити обуке и континуирано усавршавање различитих актера из заједнице за пружање услуга каријерног вођења и савјетовања за младе

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2

Унаприједити стамбену политику за младе Општине Доњи Жабар

Специфични проблем: непостојање услова за осамостаљивање младих (студената, запослених и незапослених младих, младих породица) услјед свеукупне економске ситуације

Специфичан циљ 1

Развити и унаприједити систем мјера за осамостаљивање и становање младих

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
Специфични циљ 1: Развити и унаприједити систем мјера за осамостаљивање и становање младих	Омогућити субвенције за модернизацију домаћинстава (куповина опреме, увођење нових дигиталних принципа рада и сл) како би се стварили услови за квалитетно становање младих

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3

Унаприједити могућности за учешће младих у локалним процесима од значаја

Специфични проблем: локални стратешки оквир не подстиче и не стимулише учешће и активизам младих, јер не ствара адекватне услове за остваривање омладинског учешћа и активизма. Не постоје ефикасни механизми за интегрисање омладинских перспектива у јавне политике и учешће младих.

Специфични циљ 1

Унаприједити стратешки оквир за друштвени активизам и учешће младих у процесима доношења одлука и развоју политика за младе

Специфични проблем: субјекти омладинске политике немају довољно развијене и изграђене капацитете за спровођење и праћење омладинске политике. Удружења која спроводе омладинске активности немају услове који омогућавају континуиран рад и развој програма са младима и прилагођен и развијен систем комуникације са младима.

Специфични циљ 2

Успоставити услове за изградњу капацитета и синергију у раду субјеката омладинске политике и одрживи развој, и формирање и укључивање већег броја удружења која спроводе омладинске активности

Специфични проблем: млади нису у довољној мјери информисани о значају волонтирања, нити охрабрени да учествују у истом. Изостаје подршка волонтерским акцијама.

Специфични циљ 3

Унаприједити услове за волонтирање међу младима и за младе

Омладинска политика општине Доњи Жабар
за период 2024-2028. године

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
<p>Специфични циљ 1: Унаприједити стратешки оквир за друштвени активизам и учешће младих у процесима доношења одлука и развоју политика за младе</p>	Дати препоруку свим институционалним актерима да у развој својих политика уврсте перспективе младих и представнике младих
	Развити смјернице за омладинско и родно одговорно буџетирање на свим нивоима Општине
	Подржати функционално и активно укључивање представника младих у рад и одлучивање јавних институција и организација на равноправној основи
	Развијати механизме комуникације и координације између младих и доносилаца одлука пратећи међународни модел структурираног дијалога
	Редовно пратити и извјештавати о праћењу реализације активности из акционог плана за младе Општине Доњи Жабар
<p>Специфични циљ 2: Успоставити услове за изградњу капацитета и синергију у раду субјеката омладинске политике, уз формирање и укључивање већег броја удружења која спроводе омладинске активности</p>	Утврдити свесубјекте омладинске политике који учествују у спровођењу исте, њихове улоге и одговорности у процесу спровођења
	Развити програме обуке субјеката омладинске политике за развој, реализацију и праћење спровођења омладинске политике Општине Доњи Жабар
	Подржати развој капацитета младих да као избрани представници младих, учествују у процесима развоја политика и доношењу одлука, на свим нивоима, од локалног до међународног
	Утврдити услуге доступне младима на локалном нивоу које пружају институције и организације (каталог услуга), и обезбиједити подршку за развој, стандардизовање и одрживо финансирање постојећих и стварање нових услуга, уз обезбеђену координацију и синергију
	Услијед недостатка услова за рад, омогућити коришћење јавних простора удружењима која спроводе омладинске активности за реализацију програма за младе
	Предузети неопходне кораке за успостављање јединственог омладинског информативно-едукативног центра који би нудио логистичке и програмске услуге младима из Општине Доњи Жабар и шире
	Подржати програме за унапређење знања и вјештина омладинских активиста за ефективан допринос друштву кроз рад постојећих удружења која спроводе омладинске активности и формирање нових удружења младих и за младе

*Омладинска политика општине Доњи Жабар
за период 2024-2028. године*

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
	Омогућити континуирано финан-сирање програма удружења која спроводе омладинске активности који доприносе развоју друштва и омогућавају активно учешће младих
	Подржати активно укључивање младих из осетљивих група у рад удружења која спроводе омладинске активности и развој њихових компетенција
	Подржати програме политичке едукације и мотивисања младих жена и мушкараца за учешће у политичком животу и изборним процесима
	Подржати активности размјене искустава, преноса знања и вршњачке едукације у оквиру и између удружења која спроводе омладинске активности, као и даљег преноса знања различитим категоријама младих
	Подржати развој и реализацију пројеката међународне сарадње; учешће у међународним скуповима, процесима и тијелима
	Развити механизам асистенције младима у административним процедурама на локалном нивоу за националне и међународне програме мобилности
	Развити смјернице за иновативне начине укључивања младих и мотивисање за активно учешће, које укључује родну перспективу и подстицајне мјере за осјетљиве групе младих
	Подстицати и промовисати родно осетљив језик у информисању младих
	Омогућити подршку развоју медијских садржаја за младе усмјерених на представљање младих у позитивном контексту, позитивне примјере и достигнућа младих
	Подстицати активности обуке новинара за извјештавање о младима, праћење младих и њихових потреба и прилагођавање тема медијског садржаја интересовањима младих
Специфичан циљ 3: Унаприједити услове за волонтирање међу младима и за младе	Подстицати образовне, културне и спортске установе да препознају, подрже и вреднују волонтирање младих
	Успоставити сарадњу са бизнис заједницом у области волонтирања (корпоративно волонтирање)
	Подстицати међугенерациску сарадњу и укључивање младих из осетљивих група кроз волонтерске програме, пројекте и иницијативе
	Развијати програме волонтирања у ванредним ситуацијама

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
	Укључити програме волонтирања у локалне планове развоја, као и у планове рјешавања ванредних ситуација
	Подржати и промовисати програме који промовишу волонтирање као друштвено корисну активност, како међу младима тако и у широј заједници
	Подржати успостављање, развој и рад локалног волонтерског сервиса и волонтерских сервиса у оквиру субјеката омладинске политике
	Редовно информисати субјекте омладинске политике како би разумели правне обавезе и унаприједили заштиту волонтера и корисника волонтирања

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 4

Развијати и подстицати здраве стилове живота код младих

Специфичан проблем: примјетан је тренд повећавања ризичног понашања и погоршања здравља младих. Млади немају доступне адекватне програме и услуге превенције.

Специфичан циљ 1

Креирати нове, унаприједити постојеће и учинити доступним већем броју младих програме промоције здравља и превенције ризичног понашања код младих

Специфичан проблем: недовољна физичка активност младих, као фактор у настајању многих обољења. Недостатак квалитетних омладинских иницијатива за унапређење здравих стилова живота.

Специфичан циљ 2

Унаприједити услове за развој здравих стилова живота младих жена и мушкараца из Општине Доњи Жабар

*Омладинска политика општине Доњи Жабар
за период 2024-2028. године*

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
<p>Специфични циљ 1: Креирати нове, унаприједити постојеће и учинити доступним већем броју младих програме промоције здравља и превенције ризичног понашања код младих</p>	Успоставити савјетовалиште за младе који ће укључити у једнакој мјери младе жене и мушкарце
	Увести онлајн савјетовалиште са доступним услугама доктора, правника и психолога који би са младима анонимно комуницирали на тему здравствених изазова са којима се суочавају (ментално здравље, малољетничке трудноће, злоупотреба психоактивних супстанци и сл.)
	Континуирано радити на изради и промоцији програма за превенцију здравља, као и програма превенције од ризичног понашања младих
	Развијати и подржати програме вршњачке едукације младих за превенцију болести зависности од психоактивних супстанци, игара на срећу и нових медија
	Развијати и подржати програме едукације родитеља и наставника за превенцију и препознавање болести зависности од психоактивних супстанци, игара на срећу и нових медија код младих
	Развијати и подржати програме чији је основни циљ унапређење репродуктивног здравља младих и планирања породице
	Развијати и подржати програме едукације младих, родитеља и наставника за унапређење менталног и општег здравља младих
	Формирати савјетовалиште за ментално здравље и услуге психолошке подршке и помоћи ван здравствених установа - психолошки кутак за младе
	Развијати и промовисати програме правилне исхране и превенције гојазности код младих жена и мушкараца - увести концепт редовних консултација са нутриционистом
	<p>Специфичан циљ 2: Унаприједити услове за развој здравих стилова живота младих жена и мушкараца из Општине Доњи Жабар</p>
Унаприједити и развити систем школских такмичења и увођење разноврсности спортских дисциплина и стимулацију укључивања свих младих, са посебним освртом на младе жене (како у оквиру наставних, тако и у оквиру ваннаставних активности, попут општинских Игара без границе)	
Подржати изградњу, санацију и адаптацију јавних простора и стављање у функцију квалитетног провођења слободног времена младих кроз стварање услова за додатне спортске активности	

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
	Испитати могућност и доступне моделе из окружења за субвенционисање чланарина за дјецу и младе у спортским удружењима на буџету Општине, за почетак за породице са више дјеце/младих који се баве спортом
	Подићи капацитете спортских радника кроз неформалну едукацију за коришћење спорта као канала за преношење важних друштвених порука и промоцију позитивних вриједности (превенција болести, заштита и промоција људских права, социјална кохезија, здрави стилови живота, итд.).
	Увођење додатних стимулација за подстицање и промоцију спорта међу младим женама и особама са инвалидитетом
	Промовисати улогу и значај спорта за благостање заједнице кроз редовне информативне кампање и обележавање међународних датума од значаја (попут Међународног дана школског спорта)
	Редовно организовати уличне активности већег формата у циљу популаризације аматерског, рекреативног и школског спорта међу дјецом и младима

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 5

Развити одговорност младих и укључити их у активности заштите животне средине

Специфични проблем: млади немају довољно знања о животној средини, нити развијену свијест о значају животне средине и одрживог развоја.

Специфични циљ 1

Развити одговорност младих жена и мушкараца према очувању животне средине и повећати број активности усмјерених ка заштити животне средине

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
Специфични циљ 1: Развити одговорност младих жена и мушкараца према очувању животне средине и повећати број активности усмјерених ка заштити животне средине	Развијати и подржати обуке за вршњачке едукаторе за рад са младима на унапређењу животне средине, одрживом развоју и климатским промјенама
	Развити програме обуке младих, родитеља и наставника за унапређење животне средине, одрживи развој и климатске промјене
	Подстаћи развој обука за младе за отклањање и превазилажење ризика по здравље у случају ванредних ситуација и еколошких катастрофа
	Континуирано радити на информисању младих, родитеља и наставника за заштиту и унапређење животне средине, одрживи развој и климатске промјене у циљу подизања свијести о значају ових тема (између осталог, и кроз синхронизоване еколошке акције на територији Општине поводом међународних дана посвећених животној средини)
	Подстицати нискобуџетне еколошке акције у синергији различитих субјеката на територији Општине (садња, чишћење, итд.)
	Подстицати формирање секције младих горана у основним и средњим школама, радити на њиховом повезивању у циљу заједничког дјеловања, као и повезивању са Шумама Српске зарад потенцијалних заједничких акција већег обима

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 6

Унаприједити услове за стварање безбједног окружења за младе

Специфични проблем: недостатак адекватних програма за информисање младих о безбједносним ризицима и пријетњама којима су изложени

Специфичан циљ 1

Успоставити свеобухватан и континуиран систем информисања и образовања младих о безбједносним изазовима, ризицима и пријетњама, као и безбједном понашању у заједници

Специфични проблем: Присутност вршњачког насиља, насиља према осјетљивим категоријама становништва, насиља у партнерским односима, непоштовање људских и мањинских права и (зло) употреба оружја.

Специфични циљ 2

Креирати специфичне програме и унаприједити и интензивирати рад и дијалог са младима на теме поштовања људских и мањинских права, родне равноправности, прихватања различитости, толеранције и његовања ненасилних начина комуникације

Специфичан проблем: Недовољна упознатост са облицима и размјерама опасности у сајбер заједници и трајна изложеност истима

Специфични циљ 3

Унаприједити ниво информисаности младих о негативним појавама у сајбер простору и начинима заштите од истих

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
Специфични циљ 1: Успоставити свеобухватан и континуиран систем информисања и образовања младих о безбједносним изазовима, ризицима и пријетњама, као и безбједном понашању у заједници	Подржати истраживања и стручне анализе о безбједносним изазовима, ризицима и пријетњама којима су млади изложени на локалном нивоу
	Унаприједити наставне и ваннаставне активности садржајима који омогућавају младима да стекну нова знања, вјештине и способности из области безбједности
	Редовно реализовати информативне кампање уз коришћење канала комуникације пријемчивих младима зарад указивања на опасности и пријетње у непосредном окружењу, као и начине реаговања на исте
	Унаприједити постојеће и развити нове програме и активности који обухватају безбједносне ризике којима су млади изложени у саобраћају
	Развити и подржати активности за превенцију и сузбијање родно заснованог, сексуалног и партнерског насиља над младим женама
	Унаприједити информисање младих о потенцијалним опасностима ношења и злоупотребе оружја и оруђа и експлозивних направа

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
<p>Специфични циљ 2: Креирати специфичне програме и унаприједити и интензивирати рад и дијалог са младима на теме поштовања људских и мањинских права, родне равноправности, прихватања различитости, толеранције и његовања ненасилних начина комуникације</p>	Подржати и спроводити истраживања, активности и програме који обухватају најчешће стереотипе и предрасуде у друштву и проналазе начине како да их млади превладају/потисну
	Развијати и подржати програме вршњачке едукације и интеркултуралног учења који промовишу толеранцију, разумијевање и анти-дискриминацију
	Сензибилисати и едуковати наставнике и омладинске раднике како да реагују у случајевима вршњачког насиља (упознавање са процедурама поступања)
	Подржати програме развоја вјештина ненасилног рјешавања конфликта међу младима
	Развити нове и унаприједити постојеће програме подршке младима који су били жртве насиља, нарочито жртве родно заснованог насиља
	Успоставити ефикасније механизме за психо-социјалну подршку жртвама насиља (уз њихово укључивање у културне, спортске, образовне активности у заједници)
	<p>Специфични циљ 3: Унаприједити ниво информисаности младих о негативним појавама у сајбер простору и начинима заштите од истих</p>
Редовно информисати младе о негативним странама претјеране употребе доступних информационих технологија и опасностима повезаним за исте	
Организовати синхронизоване активности поводом Међународног дана безбједног интернета како би се скренула пажња заједнице на размјере овог изазова	
Подржати оснивање и опремање јавних простора на локалном нивоу у којима млади могу бесплатно да користе нове технологије и интернет, уз пратеће обуке за развој информационе писмености, тј. вјештина младих за тражење и коришћење информација, посебно за младе из осјетљивих група (значајно и са аспекта изложености пријетњама са интернета)	

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 7

Унаприједити услове и могућности за квалитетно провођење слободног времена младих

Специфичан проблем: недостатак адекватног садржаја и услуга за младе различитог формата за квалитетно провођење слободног времена.

Специфични циљ 1

Унаприједити инфраструктуру за младе и подизати капацитете потенцијалних пружалаца услуга за рад са младима

Специфичан проблем: финансијски и логистички изазови са којима се суочавају млади, а посебно млади из руралних дијелова Општине Доњи Жабар, за учешће у постојећим садржајима.

Специфични циљ 2

Створити предуслове за укључивање већег броја младих у доступне садржаје и услуге за младе креиране у циљу њиховог квалитетнијег провођења слободног времена

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
Специфични циљ 1: Унаприједити инфраструктуру за младе и подизати капацитете потенцијалних пружалаца услуга за рад са младима	У консултацији са доносиоцима одлука, испитати просторне прилике за увођење додатних садржаја за рекреацију младих - стазе за трчање и вожњу бицикла, теретане на отвореном
	Подржати развој креативних и културних клубова за младе у образовним установама
	Обезбједити подршку за развој онлајн провајдера културне партиципације младих
	Обезбједити подршку институцијама културе за рад на укључивању младих у стварање садржаја и коришћење културних садржаја
	Подржати програме обуке запослених у институцијама културе о савременим начинима и механизмима представљања културних садржаја на начин прилагођен и близак младима
	Подржати додатне програме обуке за наставнике и стручне сараднике за креативан рад и увођење нових технологија у рад са младима, како у наставном, тако и у ваннаставном процесу

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ	МЈЕРА
	<p>Стимулисати наставнике и стручни кадар мотивисан за додатни рад са дјецом и младима на унапређењу садржаја за квалитетно провођење слободног времена (школски хор, читалачки/дебатни клуб, курс креативног писања, драмска секција)</p> <p>Увести редовне координационе састанке представника школа са територије Општине у циљу припреме плана потенцијалних заједничких активности (на тај начин обезбјеђујући разноликост и већи број доступних садржаја за младе)</p>
<p>Специфични циљ 2: Створити предуслове за укључивање већег броја младих у доступне садржаје и услуге за младе креиране у циљу њиховог квалитетнијег провођења слободног времена</p>	Увести посебне термине за младе ствараоце у оквиру програма институција културе без надокнаде
	Радити на увођењу бенефицираних цена за коришћење доступних спортских садржаја за младе из осетљивих група
	Организовати садржаје на отвореном који би били доступни већем броју младих без финансијске надокнаде (филмске пројекције и позоришне изведбе на отвореном, концерти неафирмисаних младих бендова из Општине Доњи Жабар и сл.)

Омладинска политика Општине Доњи Жабар у свој центар ставља потребе и приоритете младе особе - циљ документа је да у локалној заједници створи услове за пуни лични, професионални и друштвени развој младих људи, пружајући им тражене услуге и садржаје за останак у општини. С тим у вези, подједнако је посвећена економској и социјалној компоненти развоја, показујући да политици запошљавања, стамбеној политици и обезбјеђивању предуслова за активно учешће младих у свим процесима у заједници даје на подједнаком значају за обезбјеђивање благостања за младе. С тим у вези, документ је

оријентисан ка стварању позитивне и стимулативне климе за подстицање запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих, паралелно радећи на развоју садржаја и услуга за стицање квалитетног образовања и правовремено информисање, као и за учешће младих у различитим културним, образовним, спортским и другим садржајима, од локалног до међународног нивоа.

Млади људи спремни су да узму учешћа у даљем развоју заједнице, али су им потребни подршка и усмјерење, што се може обезбједити само синергијским дјеловањем актера из заједнице.

Додатно, омладинска политика

Омладинска политика општине Доњи Жабар за период 2024-2028. године

Општине Доњи Жабар не идентификује као посебне приоритетне области социјалну укљученост младих (са фокусом на младима из осетљивих група), родну равноправност и информисаност младих, будући да ова три приоритета настоји да интегрише у све друге, сматрајући их међусекторским темама које се налазе у основи свих других наведених приоритета. Циљ овако постављене омладинске политике је да се створе системски предуслови да млади у ризику од социјалне искључености буду адекватно препознати и подржани у укључивању у економске, друштвене и културне токове, те да исти принцип буде примењен када је у питању разлика на основу пола.

Такође, омладинска политика креирана је на начин да у своје средиште стави информисаног и едукованог младог појединца, те се већина предложених мјера односи управо на информисање и едукацију младих о различитим темама од непосредног интереса за њихов лични и друштвени развој. Све ово у крајњој инстанци треба да резултира спремношћу младих да свој живот и каријеру граде у локалној заједници, те да смањи одлив младог становништва са територије Општине Доњи Жабар, посебно имајући у виду да исти предњачи по миграцијама када су млади у питању.

9. ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ И МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ДОКУМЕНТА

Један од циљева документа је и да укаже на институционалне и материјалне претпоставке чије је остваривање неопходно зарад

дугорочног унапређења положаја младих у Општини Доњи Жабар.

С тим у вези, издвајамо сљедеће:

1) Успостављање структуре/а унутар општинске власти у чијем би се портфолију налазила примарно питања младих:

Општина која тежи модернизацији и отворена је за различите реформске процесе свакако препознаје улагање у младе као један од својих приоритета. Стога није довољно уредити стратешки оквир доношењем петогодишње омладинске политике са пратећим једногодишњим акционим планом за младе, већ је потребно и успоставити структуру унутар општинске власти која би се бавила праћењем спровођења истог, те координацијом низа других питања од значаја за младе.

Изградња система подразумјева различите кораке - од формирања Савјета за младе, до покретања инфо тачке - омладинског информативно-едукативног центра, у оквиру кога би се младима нудиле различите услуге од значаја за њихов даљи лични и професионални развој.

Најважнијим за први тренутак сматрамо формирање локалног

Савјета за младе, као централног координационог тијела за бављење омладинском политиком на нивоу општине Доњи Жабар. У структуру истог требало би укључити различите представнике општинске власти чији је рад од непосредног значаја за младе, различитих јавних установа и институција које се баве младима, али и саме представнике младих на основу отвореног позива са јасно дефинисаним критеријумима селекције.

Успостављање овог тијела не би претјерано оптеретило буџет Општине, али би допринјело олакшаном креирању и координацији свих активности од значаја за даљи развој омладинске политике Општине.

На средњорочно до дугорочном нивоу (2-5 година), интенција је да капацитети за реализацију омладинске политике Општине Доњи Жабар ојачају у довољној мјери да Општина уз експертску

подршку приступи успостављању и отварању јединственог простора за младе који би функционисао као сервис за организовање и пружање континуиране неформалне едукације и служио подизању капацитета, унапређењу знања и вјештина младих из Доњег Жабара а и шире - омладинског информативно-едукативног центра. Исти би пружао инфраструктуру и логистику за различите обуке, тренинге и активности другог

формата (образовне, културне, забавне, хуманитарне, еколошке и сл.), али би такође самостално предлагао и иницирао на мјесечном и кварталном нивоу различите програме за младе.

За такав концепт неопходно је обезбједити адекватан простор који би одговарао потребама младих - појединаца, неформалних група младих, као и омладинских, спортских и културних, те других удружења грађана.

2) Реорганизација буџетских издвајања тако да прате приоритетно дефинисане активности из омладинског поља на годишњем нивоу

Као што је наведено, четворогодишња омладинска политика треба да буде праћена израдом једногодишњег локалног акционог плана за младе. Исти, поред јасно дефинисаних активности, актера задужених за њихову реализацију, временских рокова за спровођење и индикатора успјеха (усмјерених ка квалитетном праћењу и евалуацији оствареног), треба да садржи и прецизан пресјек финансијских средстава потребних за реализацију зацртаног.

Стога се приликом успостављања стратешког оквира политике за младе Општине Доњи Жабар треба водити СМАРТ циљевима (Specific-Measurable-Achievable-Relevant-Timely или специфични-мерљиви-остварљиви-релевантни-временски дефинисани) и имати на

уму да издвајања не морају нужно оптерети само буџет Општине, већ се иста могу потраживати кроз пројекте подржане са републичког или међународног нивоа. Циљ није оптеретити општинска средства, већ створити предуслове за увећање буџета за активности из области омладинске политике кроз коришћење других доступних извора подршке.

Ипак, адекватна пројекција буџета обухвата и активности које се налазе у непосредној надлежности Општинске управе, а симболичног су износа у односу на средства потребна за програмске активности: у питању су средства потребна за спровођење самог процеса израде локалног акционог плана за младе. У наставку, у надлежности Савјета

за младе евентуално би се могле интегрисати и активности које би представљале додатну подршку и улагање у младе, било појединачно или кроз удружења младих и за младе, а које су кроз анализу стања дефинисане као недостајуће:

- Расписивање конкурса за стипендирање најбољих студената са територије Општине Доњи Жабар и конкурса за награђивање ученика основних и средњих школа за постигнуте успехе на признатим такмичењима у земљи и иностранству;
- Расписивање годишњих конкурса за подршку удружењима младих и за младе за пројекте усмјерене ка остваривању јавног интереса Општине Доњи Жабар у области омладинске политике, чији би приоритети проистицали из Омладинске политике Општине Доњи Жабар за период 2024-2028. и пратећег локалног акционог плана за младе;

- Избор за „Најактивисту“ Општине Доњи Жабар, чиме би општина показала да препознаје и вреднује напоре појединаца да допринесу квалитету живота локалне заједнице.

У првој фази, могло би се кренути и са мањим издавањима која би заправо представљала јасан знак да Општина препознаје младе, истакнуте омладинске појединце и њихова удружења као значајне партнере у спровођењу омладинске политике.

Дефинисање јасних критеријума, транспарентност процеса и отвореност за консултације са младима око истих додатно би учврстили везу између младих и локалне власти и ојачали повјерење младих у доносиоце одлука.

3) Унапређење система информисања младих људи са територије Општине Доњи Жабар

Када млада особа из Доњег Жабара пожели да се активира или једноставно информише о доступним могућностима/ садржајима на локалном нивоу, нема много опција за то и већина се

своди на самостално истраживање, махом кроз претраживање доступног интернет садржаја.

При разматрању мјера којима би се унаприједило информисање младих у Општини Доњи Жабара, полазимо

од сљедећих питања:

- Како Доњи Жабар комуницира сервисне информације ка младима?
- Користи ли, у којој мери и које тачно друштвене мреже?
- Усмјерава ли своје објаве и саопштења ка специфичним циљним групама?

Један од примјера добре праксе из региона о чијем преузимању би се могло размишљати је пројекат „ИНФОрмисани млади - АКТИВни млади“ који се реализује у општини Рашка, Србија, а чија је укупна вредност 12.000,00 КМ.

Пројекат је подразумевао набавку шест паметних телевизора и инсталацију интернет платформе у циљу боље информисаности младих. Телевизори су постављени у све основне и средње школе у Рашки. Информисање се односи на дјељење позитивних примјера које остварују институције, групе или појединци (реализоване активности канцеларије за младе и других институција у којима су учествовали млади, пројекти, појединачни успјеси спортиста, умјетника, музичара, младих предузетника).

Исте информације истовремено ће се смјењивати на свим телевизорима на свим локацијама. Циљ је олакшати младима приступ информацијама од значаја.

Интернет платформом ће се

руководити путем једног рачунара, а јасно је утврђен протокол достављања информација од значаја, као и само пласирање истих.

Потреба за оваквим иновативним приступом информисања младих произилази из чињенице да не постоји јединствено место или сајт који информише младе о свим догађајима од интереса, а друштвене мреже се (као средство информисања) брзо смјењују у погледу популарности и форма информације није прилагођена младима.

Увођење периодичних Инфо дана на различите теме од значаја за младе, који би се оглашавали на мјестима на којима се окупљају млади (образовне институције, спортски клубови и сл.) такође представља један од начина да се значајне информације дистрибуирају до већег броја заинтересованих младих.

Ипак, не смије се занемарити ни утицај савремених информационих технологија на живот младе особе, те је једна од опција за унапређење система информисања и - развој андроид апликације која би пружала сервисне информације од значаја за младе на дневном нивоу.

Свјесни смо да успјех информисања зависи од обије стране, те да је битна и проактивност и иницијатива младих, због чега је значајно да

све структуре које се баве младима на дневном нивоу охрабрују младе да се активирају и помогну им да спознају како то да учине.

4) Јачање омладинског сектора Општине Доњи Жабар кроз успостављање нових субјеката омладинске политике

На територији Општине Доњи Жабар не постоје неформалне групе младих, нити омладинских удружења и удружења за младе, што процедурално ствара велике изазове за подношење приједлога различитим фондовима.

С тим у вези, у наредном периоду треба посветити адекватну пажњу подстицању друштвеног активизма младих кроз удружења грађана.

Младе људе битно је упознати како са свим предностима и значајем

активног деловања кроз цивилни сектор, тако и са процедурама за формирање удружења грађана, не би ли се у наредном периоду повећао број омладинских удружења које дјелује на територији Општине Доњи Жабар, бавећи се различитим питањима од интереса за младе, али и различитим категоријама младих, те територијално покривајући и урбане и руралне дијелове Општине Доњи Жабар.

5) Подизање капацитета различитих актера за коришћење доступних међународних могућности у циљу даљег развоја локалне омладинске политике

Истински ко-менаџмент између локалне администрације, различитих структура које се баве младима и самих младих, коме модерне заједнице теже, указује на неопходност укључивања младих у све процесе и одлуке које их се директно тичу, али и на то да нису само носиоци власти одговорни за ефикасно спровођење локалне омладинске политике. Стога адекватан приступ овом питању подразумева да се по обављеном мапирању свих актера од значаја

дефинише улога сваког од њих у спровођењу омладинске политике и пратећег локалног акционог плана за младе.

Сваки од ових актера потенцијални је корисник међународних средстава (кроз доступне фондове, од регионалног до међународног нивоа), те је важно да се:

- направи преглед доступних донаторских средстава усмјерених ка питањима младих по достављеном моделу, уз

унјете рокове (Анекс 3 - Кратак преглед међународних фондова од интереса за младе);

- предузме сет активности како би подигли капацитети различитих актера за коришћење ових средстава (прије свега, кроз адекватне обуке за припрему пројектних приједлога и управљање пројектним циклусом).

С тим у вези, битно је утврдити и постојећу експертизу и искуство међу актерима јер исто може бити драгоцјено при преношењу на друге субјекте омладинске политике Општине Доњи Жабар (овде прије свега указујемо на могућност да су нека удружења активни корисници донаторских средстава или да и сам Општина учествује у различитим међународним програмима).

Дефинисане приоритетне активности (које ће се наћи у локалном акционом плану за младе) одредиће правце дјеловања ка доступним фондовима - од међународних донатора чије се канцеларије налазе на територији Босне и Херцеговине (амбасаде, Делегација ЕУ при БиХ, Мисија ОЕБС, Канцеларија Савјета Европе у БиХ, агенције Уједињених нација) преко регионалних фондова (Регионална канцеларија за сарадњу младих, Фонд за Западни Балкан) до различитих европских структура (Европска омладинска фондација, програми Европске комисије са

фокусом на ЕРАСМУС+). Такође, дефинисаће да ли се претрага односи на инфраструктуру или програмско дјеловање.

Адекватно информисање и обука различитих актера повећаће могућност за коришћење додатних средстава мимо оних предвиђених буџетом Општине и стога је ово питање једно од првих којима треба посветити пажњу у наставку процеса.

10. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

До успостављања структуре у оквиру Општинске управе која ће се приоритетно бавити питањима младих, кључну улогу у координацији спровођења, праћења и евалуације омладинске политике Општине Доњи Жабар имаће Одјељење за општу управу и инспекцијске посове, које је уједно и предлагач Нацрта документа.

Ово одјељење ће (уз редовну комуникацију и интензивну сарадњу са другим структурама унутар општинске управе) координирати и израду једногодишњих акционих планова за младе, као пратећих докумената усвојене омладинске политике.

Именовано одјељење и други носиоци дефинисаних мјера/пројеката треба да реализују и прате своје обавезе везане за спровођење, праћење и евалуацију из своје надлежности, укључујући интегрисање приоритета у своје годишње планове; разраду и спровођење одговарајућих мјера и пројеката; праћење стања

квалитативних и квантитативних индикатора успјеха и извјештавање о истима.

Сви носиоци дефинисаних мјера/пројеката ће своје извјештаје на кварталном нивоу достављати Одјељењу за општу управу и инспекцијске послове, а ово одјељење водиће укупну евиденцију која се односи на индикаторе успјеха омладинске политике Општине Доњи Жабар.

Контролна евалуација спровођења омладинске политике извршиће се по истеку двогодишњег периода (2026. године), а финална евалуација по истеку периода спровођења (2028. године). Контролна евалуација биће прилика за редефинисање постављених приоритета и циљева, док ће се финална евалуација користити као основ за нови циклус планирања у овој области.

Преглед основних активности и одговорности у спровођењу омладинске политике Општине

Омладинска политика општине Доњи Жабар
за период 2024-2028. године

Доњи Жабар:

АКТИВНОСТ	НАДЛЕЖНОСТ	РОК
Дефинисање приоритета за наредну годину и израда акционог плана за спровођење са пресеком финансијских потреба	Одјељење за општу управу и инспекцијске послове/ Савјет за младе, по формирању у сарадњи са другим одјељењима и актерима из заједнице	- до средине децембра (за 2024. годину) - у првом кварталу текуће године за сваку наредну годину (према Закону о буџету)
Укључивање стратешких мјера/пројеката чији је носилац општинске управа у буџет за наредну годину	Одјељење за општу управу и инспекцијске послове у сарадњи са другим структурама из општинске управе	континуирано
Усклађивање планова рада са усвојеним буџетом за текућу годину	Све структуре унутар општинске управе у чијем се плану наша активност из области омладинске политике	до краја јануара текуће године
Израда календара за праћење реализације активности из акционог плана за младе	Одјељење за општу управу и инспекцијске послове; Надлежне структуре	крај јануара - почетак фебруара текуће године
Разрада мјера/пројеката	Одјељење за општу управу и инспекцијске послове	Континуирано
Праћење екстерних извора финансирања	Одјељење за општу управу и инспекцијске послове; Надлежне структуре	Континуирано
Праћење реализације активности из акционог плана за младе	Одјељење за општу управу и инспекцијске послове; Надлежне структуре	континуирано
Израда извештаја о реализованим активностима из домена сваке структуре унутар општинске управе и свеобухватног извештаја о реализацији акционог плана за младе	Одјељење за општу управу и инспекцијске послове; Надлежне структуре	- квартално (до средине маја текуће године) полугодишње (до средине јула текуће године) - годишње (до подношења годишњег извештаја о раду општинске управе)

Имајући у виду да све горенаведено подразумева повећање обима активности за запослене у Одјељењу за општу управу и инспекцијске послове, формирање Савјета за младе, по моделу којим се формирају општинске комисије/ савјети/радна тијела у великој мјери би олакшало рад Одјељења на

спровођењу и праћењу омладинске политике. Додатно, у наставку је сет препорука које треба да резултирају унапређењем капацитета различитих актера за процесе који слиједе, а чији иницијатор би требало да буде Одјељење за привреду и друштвене дјелатности:

1) ојачати капацитете општинске управе за спровођење омладинске политике и сензибилисати партнере/друге актере из заједнице за питања младих и њихово учешће у бављењу истима (обуке/информативни дан, електронска дистрибуција информација);

2) обезбједити да процес доношења одлука буде у складу са принципима ко-менаџмента, уз учешће и активни допринос свих заинтересованих страна (координациони механизам за редовну размену мишљења између локалне администрације и других актера из заједнице, прије свега младих - Отворена врата, јавне расправе, увођење дана у мјесецу за консултације и сл.);

3) обезбједити интегрисану омладинску политику кроз унапређење заједничког планирања и спровођење исте кроз заједничке пројекте, управљање размјеном информација и знања о младима (скупови усмјерени на повезивање и умрежавање различитих актера из заједнице, подстицање међусекторског приступа у процесима);

4) развити јединствен и свеобухватан систем мониторинга и евалуације који ће обезбједити квантитативне и квалитативне податке о спровођењу омладинске политике (јединствена база података са унапријед дефинисаним параметрима);

5) континуирано прикупљати податке о младима кроз истраживања положаја и потреба младих (периодичне онлајн анкете и упитници у школама и другим установама/удружењима која окупљају младе; фокус групе, појединачни разговори са истакнутим омладинским активистима);

6) континуирано радити на прилагођавању постојећих и креирању нових услуга према потребама младих (праћење тренда према подацима из истраживања);

7) омогућити транспарентан процес доношења одлука и доступност информација од значаја за младе (спровођење свих селекционих процеса по прецизним и јавно доступним критеријумима; благовремено постављање информација од значаја за младе на интернет презентацију општинске управе; дистрибуција информација од посебног интереса слањем ка структурама које се баве младима - школама, спортским клубовима, удружењима).

Наведене препоруке требало би да олакшају спровођење и праћење омладинске политике Општине Доњи Жабар, будући да у фокус стављају координацију актера (укључивање шире друштвене заједнице у процесе) и транспарентност, а на бази реално дефинисаних потреба и приоритета младих.

11. ЗАКЉУЧАК

С обзиром на отвореност тренутне општинске власти према укључивању питања младих у приоритетима локалне заједнице, сада је идеално време да се креирају и спроводе политике за младе на систематичан и организован начин. Постављање јасног оквира и укључивање свих релевантних структура за побољшање положаја младих је кључни елемент концепта проактивне и инклузивне заједнице.

Концепт проактивне и инклузивне заједнице подразумева да одговорност није само на носиоцима општинске власти, већ на свима онима које одређена политика утиче. Очекује се да различити актери из заједнице допринесу спровођењу политике за младе Општине Доњи Жабар, с фокусом на стварању активних грађана и успостављању двосмјерне комуникације између младих и доносиоца одлука.

Дијалог с младима из Општине Доњи Жабар до сада је показао да млади нису пасивни, незаинтересовани

и инертни. Једноставно, често су недовољно информисани (или преплављени информацијама без развијених способности за одабир релевантних информација) и нису адекватно укључени у друштвене процесе од значаја. Стога је на свима нама да им помогнемо да се активирају и да се њихов глас чује.

Млади чине значајну петину укупне популације, и према томе, њихове потребе треба ставити више на приоритетима заједнице, од локалног до међународног нивоа. Наша намера је да својим деловањем, почевши од усвајања документа “Омладинска политика Општине Доњи Жабар за период 2024-2028. године”, направимо да Општина Доњи Жабар постане препознатљива као “младима оријентисана општина” и “општина прилагођена младим људима”. На тај начин, циљ је задржати младе људе у својој заједници стварајући додатне прилике за квалитетан живот, како економске, тако и социјалне природе.

АНЕКС 1 - МОДЕЛ УПИТНИКА

УПИТНИК

ПОТРЕБЕ И ПРИОРИТЕТИ МЛАДИХ ОПШТИНЕ ДОЊИ ЖАБАР

Упитник, иницијално израђен за потребе пројекта „АКТИВИРАЈ МЛАДЕ, ПРОБУДИ ЗАЈЕДНИЦУ“ који је реализовао Синдикално едукативни центар уз подршку Европске омладинске фондације Савјета Европе, има за циљ да утврди шта је младима из Доњег Жабара стварно важно, како би се у наредном периоду радило на остваривању приоритетних потреба младих из наше општине. Стога вас молимо да при давању одговора будете прецизни и конкретни - ваше нам је мишљење важно и на бази истог ћемо дефинисати своје даље активности. Додатно, захваљујемо за издвојено време за попуњавање упитника!

1. Име и презиме (по жељи) _____

2. Годиште _____

3. И-мејл (по жељи) _____

4. Образовање (заокружити)

- ◇ Основна школа
- ◇ Средња школа
- ◇ Факултет

5. Који садржаји су најдоступнији младима у Општине Доњи Жабар (заокружити 1-2 одговора)

- ◇ Забавни
- ◇ Културно-уметнички
- ◇ Спортски
- ◇ Политички

6. Гдје и како највише проводите вријеме мимо школе/факултета (заокружити 1-2 одговора)

- ◇ У позоришту
- ◇ У биоскопу
- ◇ У тржном центру
- ◇ У кладионици
- ◇ У клубовима/дискотекама

- ◇ Читајући књиге
- ◇ У омладинском центру
- ◇ На игралишту
- ◇ На рекреацији
- ◇ На тренингу
- ◇ Ни на један од понуђених начина (дописати) _____

7. Да ли сте задовољни понуђеним садржајима за младе (заокружити)

ДА НЕ

8. Да ли вам и шта недостаје од садржаја (навести у неколико речи):

9. Имате ли прилику за додатно образовање/стручно усавршавање (заокружити)

ДА НЕ

Ако је одговор НЕ, зашто: _____

10. Да ли због образовања морате да путујете из општине Доњи Жабар (заокружити)

ДА НЕ

11. Да ли сте због образовања морали да се одселите/планирате да се селите из општине Доњи Жабар (заокружити)

ДА НЕ

Ако је одговор ДА, зашто: _____

12. Сматрате ли се глас младих чује и вреднује у општини Доњи Жабар (заокружити)

ДА НЕ

Ако је одговор НЕ, зашто: _____

13. Да ли сте друштвено активни (заокружити)

ДА НЕ

Ако је одговор НЕ, зашто: _____

14. Знате ли на које све начине можете да будете друштвено активни (заокружити)

ДА НЕ

Ако је одговор ДА, наведите пример: _____

*Омладинска политика општине Доњи Жабар
за период 2024-2028. године*

15. Да ли бисте жељели да се активирате у друштвеном животу заједнице (заокружити)

ДА НЕ

16. Према вашој процјени, шта је потребно да би појединац био друштвено активан (заокружити)

- ◇ Чланство у владајућој странци
- ◇ Жеља појединца
- ◇ Већа подршка локалне самоуправе
- ◇ Више доступних информација

17. Како се информишете о дешавањима на локалу и шире (заокружити)

- ◇ На друштвеним мрежама
- ◇ Кроз ТВ/радио емисије
- ◇ Од родитеља/наставника
- ◇ Разговором са вршњацима
- ◇ Не информишем се

18. Да ли путујете по земљи (заокружити)

ДА НЕ

Зашто: _____

19. Колико често путујете по земљи (заокружити)

- ◇ Не путујем
- ◇ 1-4 пута годишње
- ◇ 4 и више пута годишње

20. Да ли путујете у иностранство (заокружити)

ДА НЕ

Зашто: _____

21. Колико често путујете у иностранство (заокружити)

- ◇ Не путујем
- ◇ 1-4 пута годишње
- ◇ 4 и више пута годишње

22. Сматрате ли да имате све што вам је потребно у Општини Доњи Жабар (заокружити)

ДА НЕ

23. Да ли вам нешто недостајете (уписати шта, ако је одговор ДА)

24. Шта бисте променили да можете када се ради о младима (уписати)

25. Сматрате ли да ангажовање младих може да побољша њихов положај у граду (заокружити)

ДА НЕ

26. Да ли сте вољни да се ангажујете више зарад бољег положаја младих у граду (заокружити)

ДА НЕ

АНЕКС 2 - ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР СА ПРЕДСТАВНИЦИМА ОПШТИНСКЕ ВЛАСТИ

- ◇ постојећа издвајања за младе од стране локалне самоуправе - актуелни механизми подршке младима
- ◇ учешће младих у процесима доношења одлука на локалном нивоу, са фокусом на одлукама које се тичу буџета - има ли реалне локалне партиципације и у ком обиму - тренутно стање (има ли младих одборника/вијећника/број младих запослен у локалној администрацији, да ли су млади дио радних група и консултација кад се раде локални акциони планови)
- ◇ уколико је има, рад Комисије за подршку талентованим студентима/додјелу стипендија (укратко: износ на годишњем нивоу, критеријуми за додјелу, колико младих добије)
- ◇ издвајања за социјално угрожене категорије младих (износ на годишњем нивоу, колико их младих добије и по ком основу)
- ◇ издвајања за омладинску инфраструктуру (има ли их уопште и за које намене)
- ◇ субвенције за запошљавање младих - има ли их и како функционише
- ◇ издвајања кроз програме подршке домаћих и међународних организација и институција (посебно оних у чијем суфинансирању ЈЛС учествује - ако их има; указати збирно о ком се износу суфинансирања ради, а колико младих објективно збирно има користи од наведених програма)
- ◇ број регистрованих удружења грађана која се баве младима, постоје ли школски парламенти, рад неформалних група младих - постоје ли као такве (колико активних организација има уопште, без обзира на приоритетне области)
- ◇ листа локалних медија са контактима.

АНЕКС 3 - КРАТАК ПРЕГЛЕД МЕЂУНАРОДНИХ ФОНДОВА ОД ИНТЕРЕСА ЗА МЛАДЕ

Сљедећи фондови могу бити интересантни за пријављивање од стране саме општинске администрације или других локалних структура:

ПРОГРАМ	СПЕЦИФИЧНОСТ	САЈТ ЗА ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ
Савјет Европе - Европска омладинска фондација	Фокус је на активностима за младе базираним на поштовању и промоцији људских права, демократије и владавине права. Конкурси Европске омладинске фондације сегментирани су у неколико категорија, од којих је једна отворена током читаве године - пилот пројекти за подршку иницијатива из локалних заједница у износу до 15,000 ЕУР.	https://coe.int/en/web/european-youth-foundation/how-to-apply
Одјељење за младе	Одјељење за младе конкурсе расписује периодично, прије свега нудећи финансијску подршку за реализацију тренинга у области образовања за људска права, али и друге механизме подршке - тренинге, публикације итд.	https://www.coe.int/en/web/youth
Вишеградски фонд	Отвара се четири пута годишње и захтјева партнерство са В4 земљама (Мађарска, Чешка, Словачка, Пољска)	https://www.visegradfund.org/

Програми Европске уније	Са посебним фокусом на могућностима које се нуде кроз програме: Horizon 2020 (кроз који се нуде прилике за удружења грађана, научне институције, мала и средња предузећа), ERASMUS+ (фокусиран на образовне и научне установе, омладинске и спортске структуре), CULTURA и COSME. Ипак, са аспекта саме општине, најзначајнији је CERV програм (Citizens, Equality, Rights and Values Program).	https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal
Централноевропска иницијатива	Кроз двије програмске линије - Know-How exchange programme и Cooperation Activities	https://www.cei.int/
Р е г и о н а л н а канцеларија за сарадњу младих	Усмјерена ка повезивању различитих актера са регионалног нивоа - од омладинских удружења до школа, са циљем регионалног помирења, успостављања културе дијалога и суживота, а зарад даљег напретка региона.	https://www.rycowb.org/
Фонд за Западни Балкан	Фокус на повезивању различитих актера из заједнице вољних да регионално дјелују, бавећи се неким питањем од значаја из области образовања, културе и/или одрживог развоја. Конкурс се расписује неколико пута годишње.	https://westernbalkans-fund.org/

АНЕКС 5 - АНАЛИЗА РЕСУРСА

СЕКТОР	Институције и организације које раде са младима
Локална самоуправа	
Социјална заштита	ЈУ „Центар за социјални рад Доњи Жабар“
Просвјета	Основна школа „Доњи Жабар“
Запошљавање	
Здравство	Амбуланта Доњи Жабар
Институције културе	
Цивилни сектор	
Полиција	Полицијска управа Пелагићево – Министарство унутрашњих послова РС
Медији	
Спортске организације и удружења	ФК „ Црвена Звезда“ Доњи Жабар ФК "Младост" Лончари ФК "Полет" Човић Поље КУД "Рузмарин" Доњи Жабар